De banneling van Tobago

Tekeningen: **Danker Jan Oreel**
Scenario en tekst: **René Verhulst**

Uitgeverij Het Paard van Troje

De banneling van Tobago

Zeeuwen in de West

Tekeningen
Danker Jan Oreel

Scenario en tekst
René Verhulst

Uitgeverij
Het Paard van Troje

Colofon

Scenario: René Verhulst, Goes
Tekeningen: Danker Jan Oreel, Kloetinge
Inkleuring: Wilma Leenders, Arnhem
Vormgeving: Studio Wittenberg, Schijndel
Druk: Drukkerij Zoeteweij, Yerseke

Hardcover-editie: ISBN 978-90-71937-19-4
Dossier-editie: ISBN 978-90-71937-20-0

Eerste druk, juni 2013

Met dank aan CZAV en Bison. Beide bedrijven steunden meteen het plan voor de strip. Frank de Klerk zorgde voor het spoor naar Tobago en de hoofdpersonen en leverde historische context en feiten.

1656, MIDDEN IN DE GOUDEN EEUW. PIET HEIN HEEFT IN 1628 MET HULP VAN EEN ZEEUWS ESKADER DE ZILVERVLOOT VEROVERD. MICHIEL DE RUYTER IS VICE-ADMIRAAL. ZEEUWSE SCHEPEN VAREN OVER DE HELE WERELD. OOK NAAR DE WEST...

DAAR LIGT DE STAD GOES.

LANGS DE HAVEN!

BAKKELJOUW!
STOKVIS!
DAT ZEG IK!

VOERMAN, STOP!
NOORDSE COMPAGNIE, DE GOES!

WIE ZIJN DAT NOU WEER? VREEMDELINGEN ZEKER!?

WAT IS HET HEET! WE GAAN UIT DE ZON!
PFFFT Dat lucht op!

CARAMBA, SCHIET OP MET DAT BIER!
JA JA, KALM MAAR!

BOONE, JIJ WILDE ZO NODIG ONS OUDE MAN EN VROUWENHUIS UITBREIDEN!
EUH.. JA MAAR...

EN DIE SNOESHAAN UIT DE WEST, BAKE...?
KOMT DIE NOU NOG ?
TSJA?
WANT DAAR MOET GELD ZITTEN! DAT KAN ONZE REDDING BETEKENEN!

DAT MOET DIE LUCAS POL EN ZIJN VROUW ZIJN!?
HO!

KIJK MARIJE, HIER IS HET! ONS HUIS...!

1.750 CAROLUS GULDENS EN GEEN OORTJE MEER! ONDERDAK EN VERZORGING VOOR DE REST VAN ONS LEVEN HIER IN GOES !
OEF!
SLIK!
GLUB!

DIE LUCAS POL MOET IN DE WEST EEN FORTUIN VERDIEND HEBBEN!

HET KOMT ALLEMAAL GOED, MARIJE! IK GA EVEN IN DE STAD KIJKEN.

ROT-BEESTEN!

WAARDELOOS DIT! ALLEMAAL SPLINTERS!
GRENENHOUT HEBBEN WE NODIG!

SE UT!
HVA VAR DET JEG SA!
MADRE DE DIOS! LUCAS POL, OUWE ZEESCHUIMER!?
BOLLIJ?
WAT DOE JIJ HIER? IK DACHT DAT JE IN DE BAAI VAN MATANZAS DOOD WAS GEBLEVEN!?

BIER EN MOSSELEN, DAARMEE HOU JE DE LANDZIEKTES WEG!
ZE HEBBEN OOK PRIMA OESTERS HIER!

VEEL LATER...
LOS MUERTOS, WAT EEN VERHAAL. WANNEER IK DAT EERDER HAD GEWETEN...

ADIOS LOCO!
DIE DANCKERTS ZOU NOG GEEN SCHEEPSJONGEN BIJ MIJ KUNNEN WORDEN! MAAR PAS OP MET DIE HOMBRE!

WIE IS DIE DANCKERTS EIGENLIJK?
DAT IS DE BALJUW. NIET TE VERTROUWEN!

DIT IS OOK NIKS!
ZO KUNNEN WE NIET ZIEN WIE ER OP DE MARKT LOPEN !

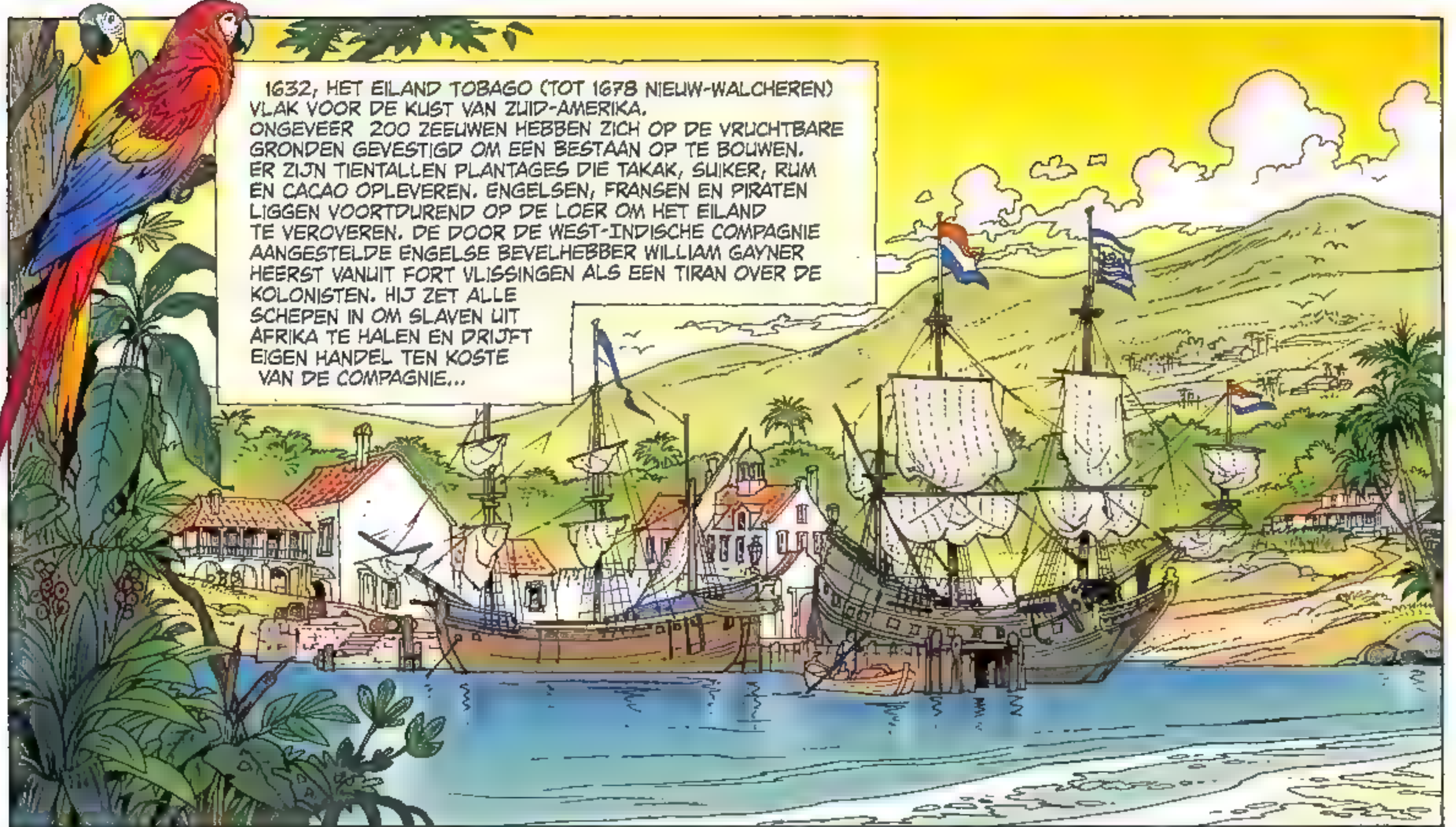

BLINDE SCHEEPSRATA! OPPASSEN JIJ!

DIE ZEEROVER KRIJG IK NOG WEL!
ZIEN JULLIE DAT? DIT MOETEN WE DE BALJUW VERTELLEN!

LOS DEMONIONOS, IK KOM MORGEN TERUG.

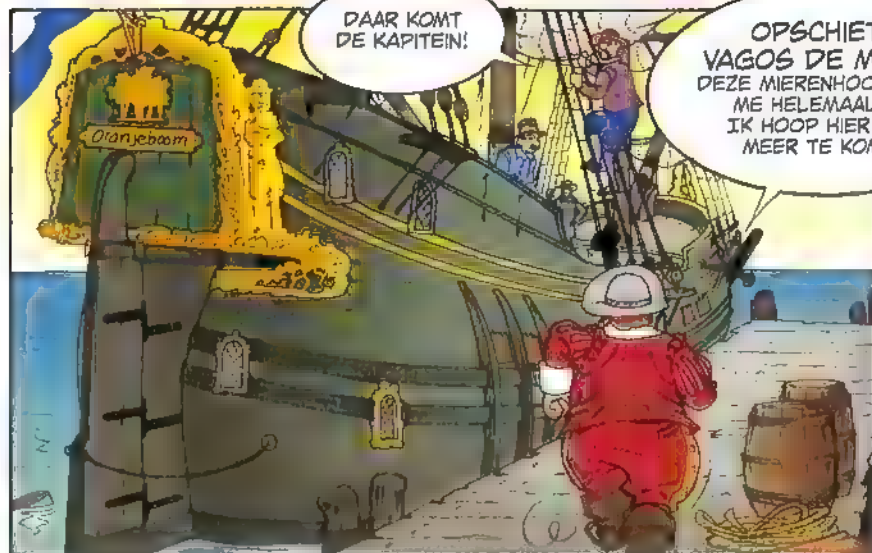

PATATA! ZOU DAT HIER OOK GROEIEN? IN DEZE KLEI?

PFFFT

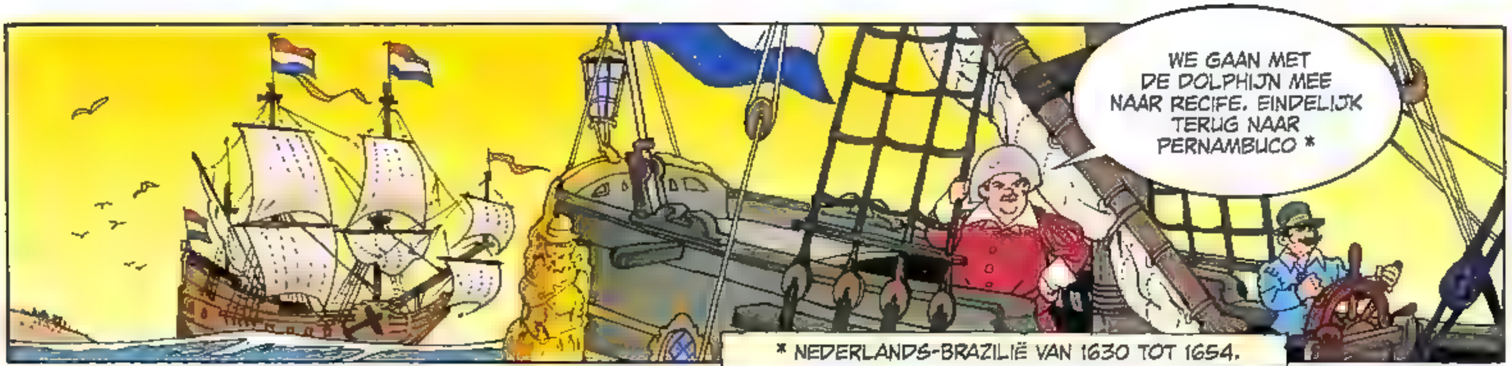

1632, HET EILAND TOBAGO (TOT 1678 NIEUW-WALCHEREN) VLAK VOOR DE KUST VAN ZUID-AMERIKA. ONGEVEER 200 ZEEUWEN HEBBEN ZICH OP DE VRUCHTBARE GRONDEN GEVESTIGD OM EEN BESTAAN OP TE BOUWEN. ER ZIJN TIENTALLEN PLANTAGES DIE TAKAK, SUIKER, RUM EN CACAO OPLEVEREN. ENGELSEN, FRANSEN EN PIRATEN LIGGEN VOORTDUREND OP DE LOER OM HET EILAND TE VEROVEREN. DE DOOR DE WEST-INDISCHE COMPAGNIE AANGESTELDE ENGELSE BEVELHEBBER WILLIAM GAYNER HEERST VANUIT FORT VLISSINGEN ALS EEN TIRAN OVER DE KOLONISTEN. HIJ ZET ALLE SCHEPEN IN OM SLAVEN UIT AFRIKA TE HALEN EN DRIJFT EIGEN HANDEL TEN KOSTE VAN DE COMPAGNIE...

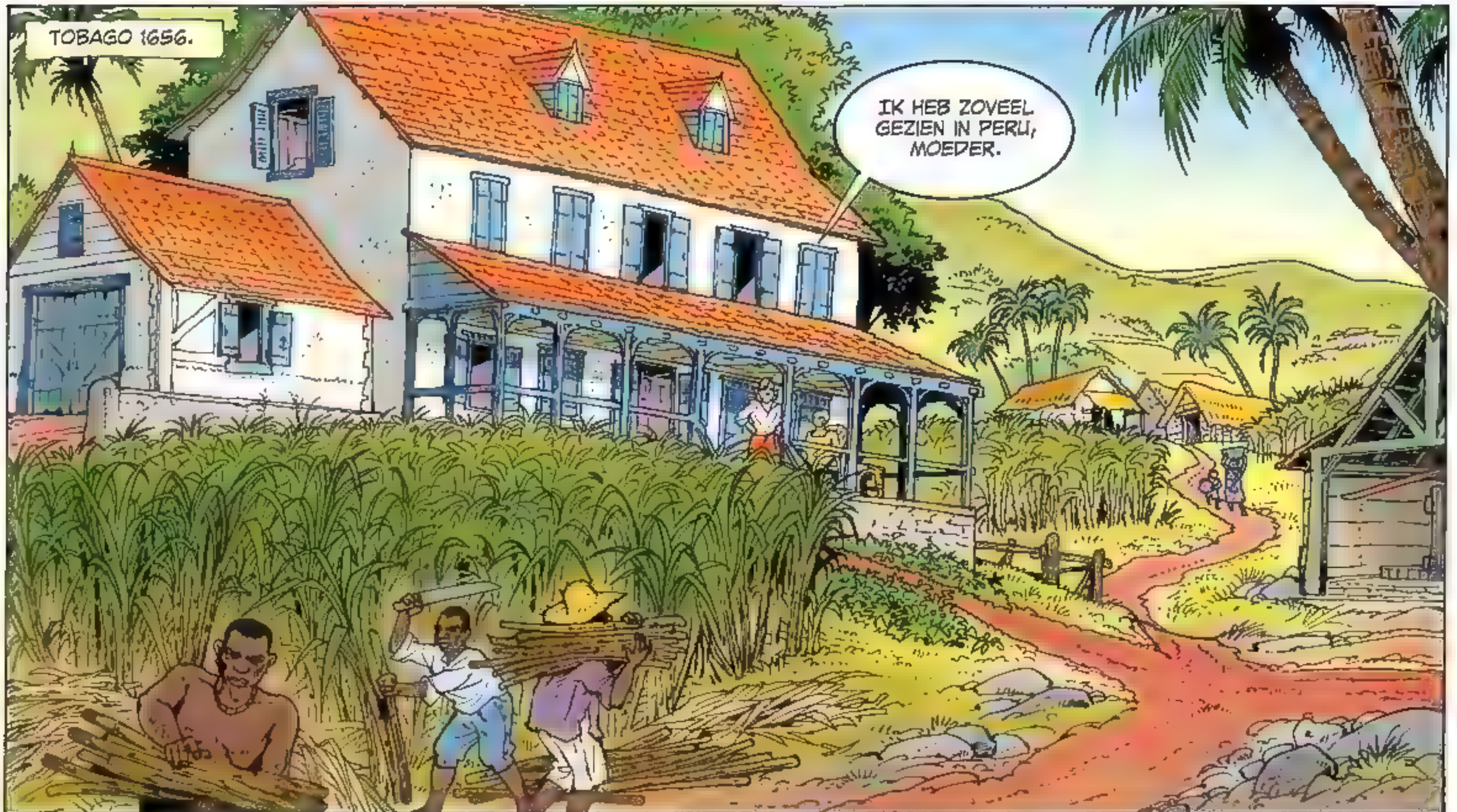

NOEM JE DIT BIER CHICO!?
LUIZENZEIK, MEER IS HET NIET!

VERGIFTIG DAAR DE SPANJAARDEN OP TRINIDAD MAAR MEE, DESPERADO!

Oranjeboom
DAAR KOMT DE KAPITEIN!
OPSCHIETEN VAGOS DE MIERDA.
DEZE MIERENHOOP BEVALT ME HELEMAAL NIET. IK HOOP HIER NOOIT MEER TE KOMEN !

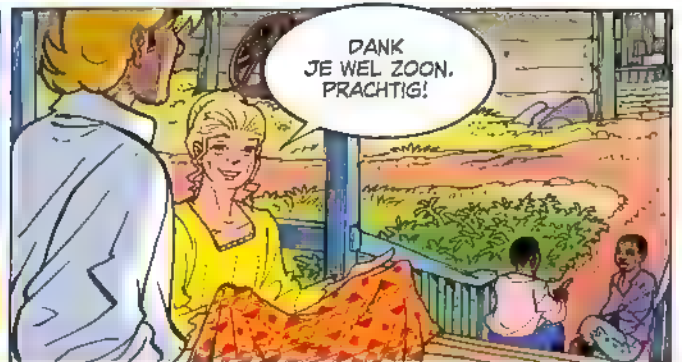

NIETS MEER TE ZOEKEN HIER, STUURMAN! DIE ENGELSMAN DEUGT NIET !

WE GAAN MET DE DOLPHIJN MEE NAAR RECIFE. EINDELIJK TERUG NAAR PERNAMBUCO *
* NEDERLANDS-BRAZILIË VAN 1630 TOT 1654.

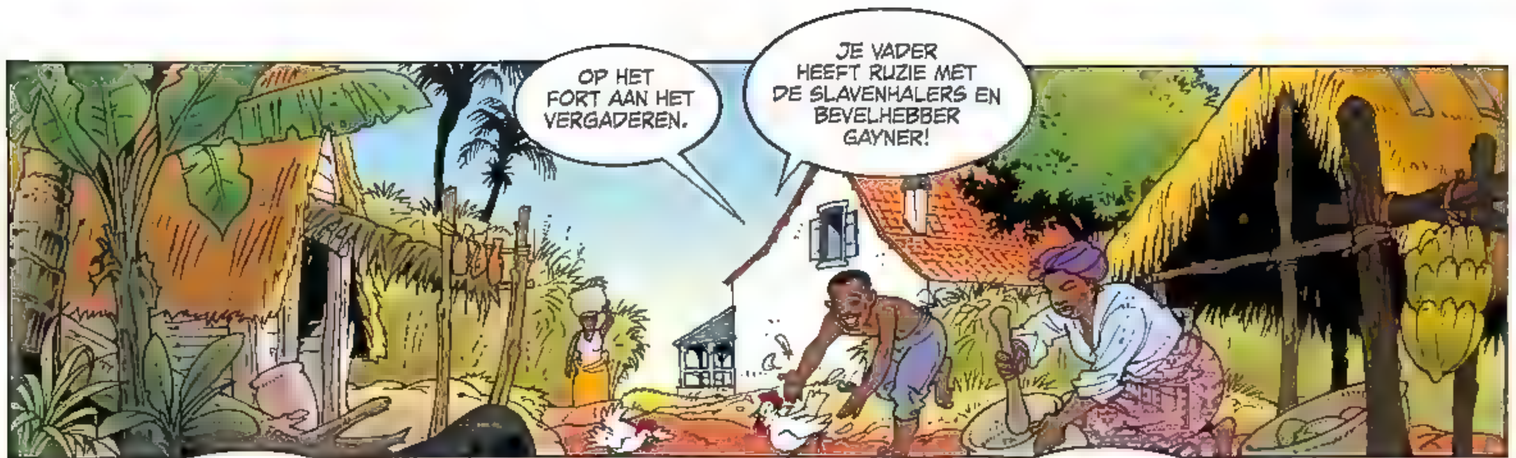

TOBAGO 1656.
IK HEB ZOVEEL GEZIEN IN PERU, MOEDER.

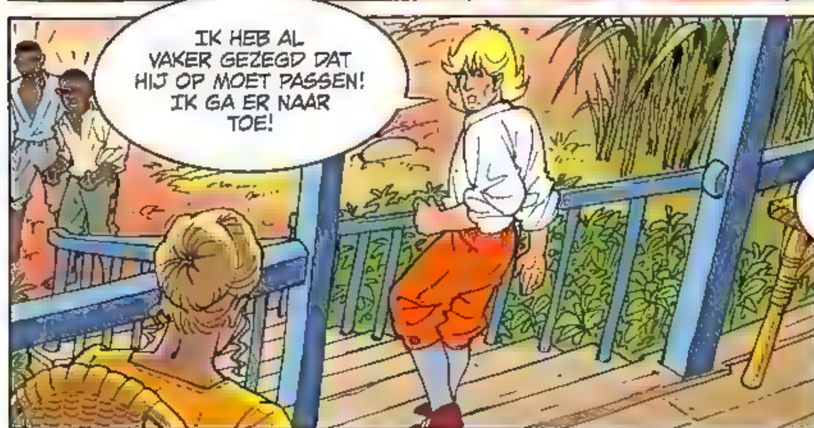

VREEMDE ENORM GROTE BOUWWERKEN, BIJZONDERE DIEREN...

...EN IK HEB DIT VOOR JE MEEGENOMEN !

DANK JE WEL ZOON. PRACHTIG!

ALLES IS GOED GEGROEID.
MAAR WAAR IS VADER EIGENLIJK ?

OP HET FORT AAN HET VERGADEREN.
JE VADER HEEFT RUZIE MET DE SLAVENHALERS EN BEVELHEBBER GAYNER!

IK HEB AL VAKER GEZEGD DAT HIJ OP MOET PASSEN! IK GA ER NAAR TOE!

NEE WILLEM, HIER BLIJVEN! DAT HEEFT VADER OOK GEZEGD !
IK GA NAAR HET FORT!

FORT VLISSINGEN.
HMM...
DE ENGELSEN EN FRANSEN KOMEN STEEDS DICHTER BIJ HET EILAND! WE HEBBEN SCHEPEN NODIG DIE ONS BESCHERMEN, GAYNER !

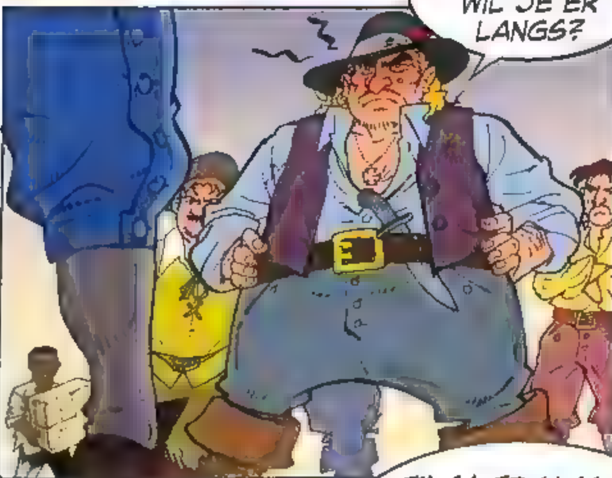
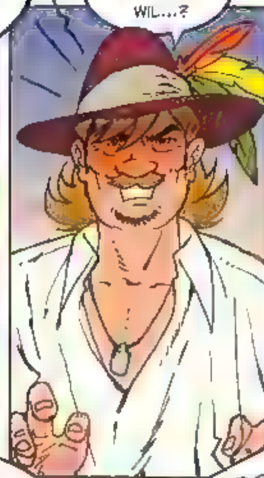

ALLE SCHEPEN ZIJN NODIG OM IN ACCRA SLAVEN TE HALEN, LUCAS POL! IK WEET DAT JIJ DAAR NIET BLIJ MEE BENT, MAAR JIJ HEBT HET NIET MEER VOOR HET ZEGGEN!

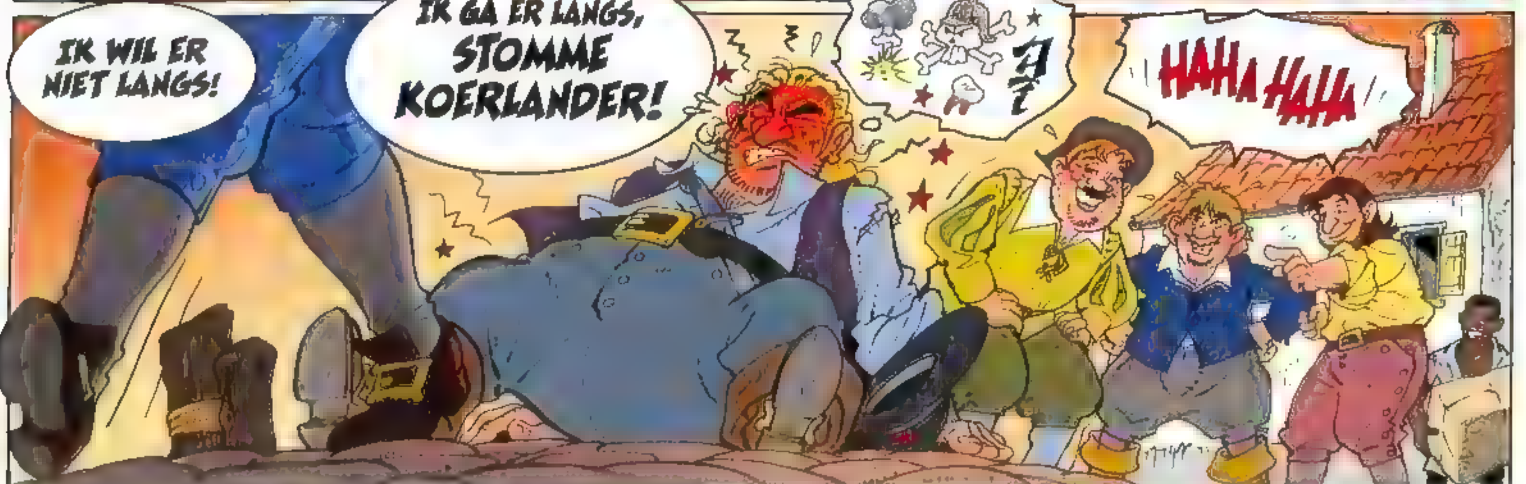

ER ZIJN ER AL BIJNA 7000 HIER, MEER DAN GENOEG! EN HET KAN OOK ANDERS !

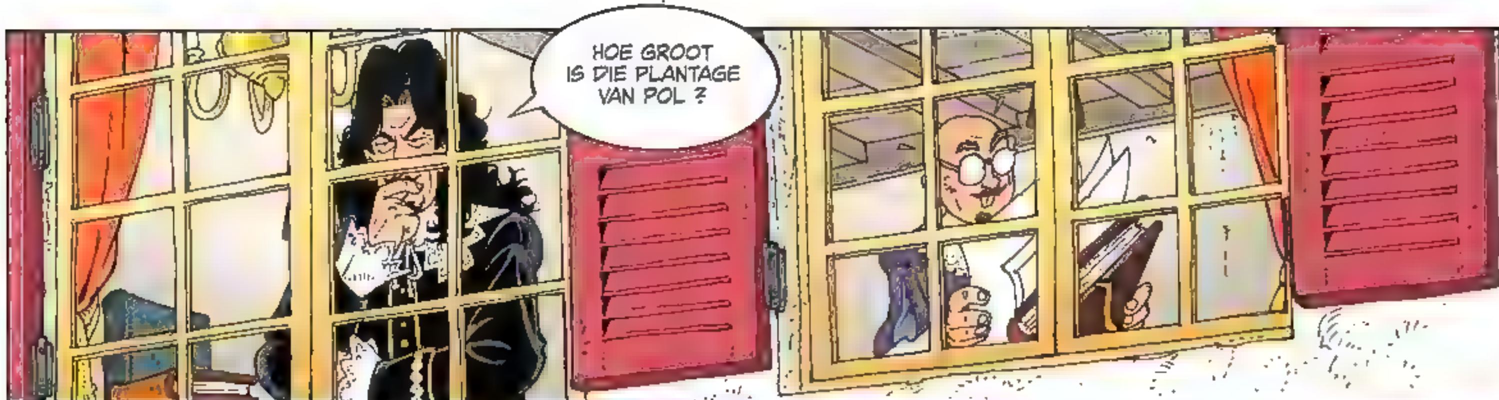

JIJ BENT DE ENIGE DIE ER ZO OVER DENKT, DAAR KRIJG JE PROBLEMEN MEE!
AHUM...

KIJK DAN NAAR BUITEN, WAT VOOR UITSCHOT HIER ROND LOOPT! DIE HOEVEN NIET TE WERKEN, DAT GEEFT PROBLEMEN!

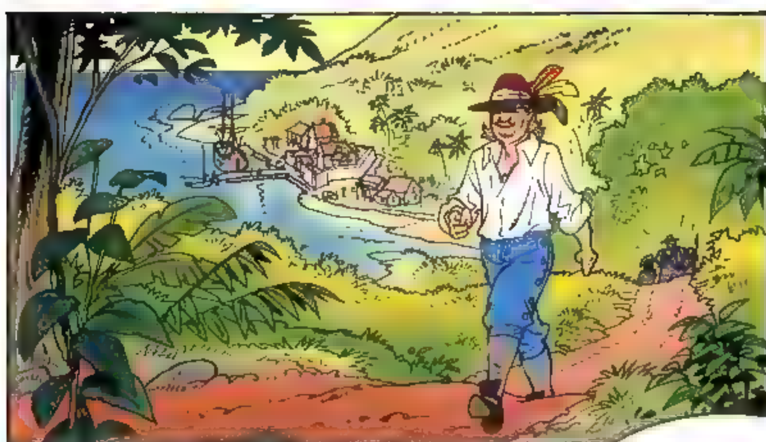
IK HEB JE GEWAARSCHUWD! HET IS HIER GEEN MATANZAS!

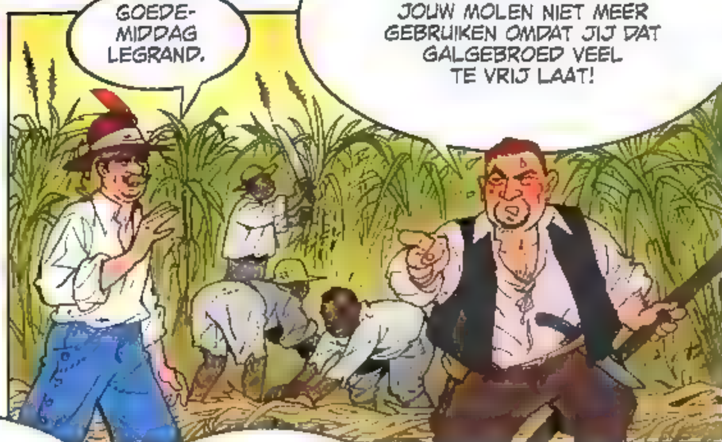

DU, SLAVENFREUND! WIL JE ER LANGS?

OF IK ER LANGS WIL...?

UMPF.
SLIK!

IK WIL ER NIET LANGS!
IK GA ER LANGS, STOMME KOERLANDER!
HAHA HAHA

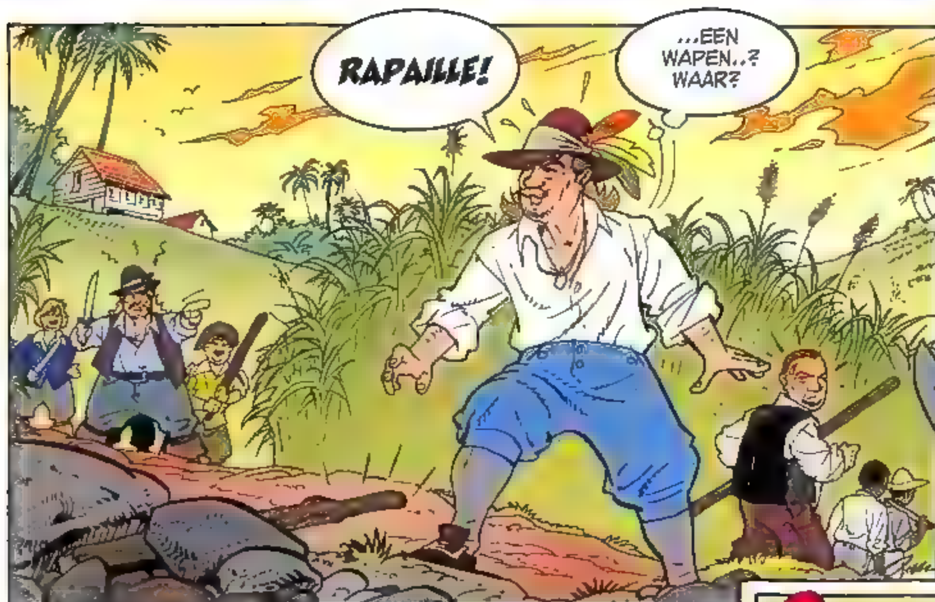

HOE GROOT
IS DIE PLANTAGE
VAN POL ?

GOEDE-
MIDDAG
LEGRAND.
POL, HET IS
DAT IK JE BUURMAN BEN.
WARNER VAN VERDEROP WIL
JOUW MOLEN NIET MEER
GEBRUIKEN OMDAT JIJ DAT
GALGEBROED VEEL
TE VRIJ LAAT!

IK LAAT
ZE ANDERE
DINGEN DOEN.
DE
SUIKERMOLEN
KAN OOK DOOR
EEN OS WORDEN
AANGEDREVEN.
VERKEERD POL!
STRAKS NEMEN
ZIJ HET HIER
OVER !
IK MOET
VERDER!

RAPAILLE!
...EEN WAPEN..? WAAR?

WIJ ZIJN KLAAR MET JOU, DUIVEL!

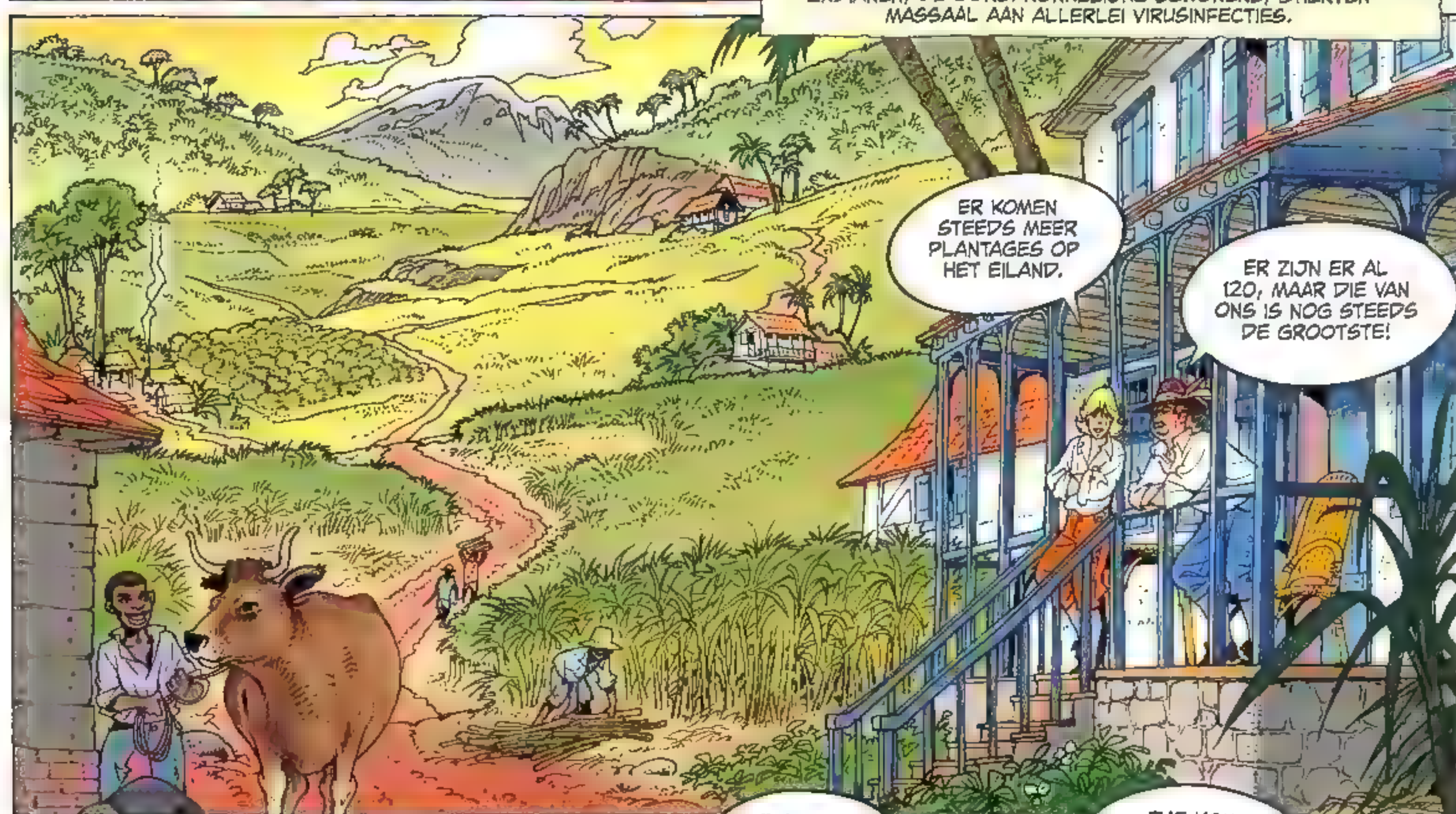
KIJK UIT MET HEM HEUSCH! DENK AAN MATANZAS!

VOLHOUDEN VADER!
WILLEM!

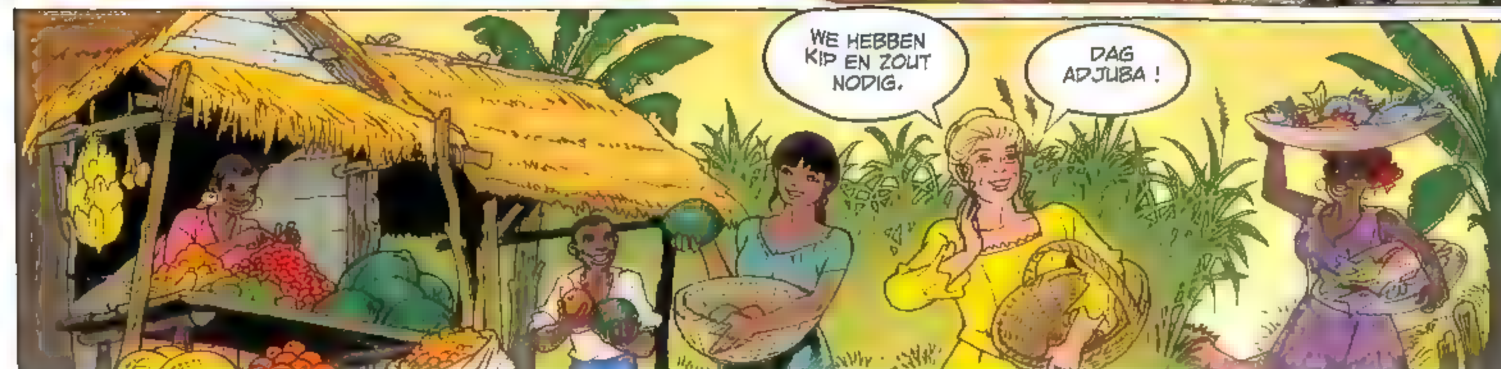
AUW!

DIT ZUL JE BEZUREN DUMMKOPF!

HOE GAAT HET MET ANORI ?
VEEL BETER GELUKKIG, IK WAS BANG DAT ZIJ NET ALS HAAR FAMILIE DOOD ZOU GAAN *
*DE KOLONISTEN NAMEN VEEL ZIEKTEN MEE NAAR DE WEST. INDIANEN, DE OORSPRONKELIJKE BEWONERS, STIERVEN MASSAAL AAN ALLERLEI VIRUSINFECTIES.

ER KOMEN STEEDS MEER PLANTAGES OP HET EILAND.
ER ZIJN ER AL 120, MAAR DIE VAN ONS IS NOG STEEDS DE GROOTSTE!

FIJN DAT JE NIET MEER ZIEK BENT.
DAT KOMT DOOR DE GOEDE ZORGEN VAN WILLEM EN U.
EN TOEN IK ZIEK WAS HEEFT HIJ MIJ OOK UW TAAL LEREN SPREKEN.

WE HEBBEN KIP EN ZOUT NODIG.
DAG ADJUBA !

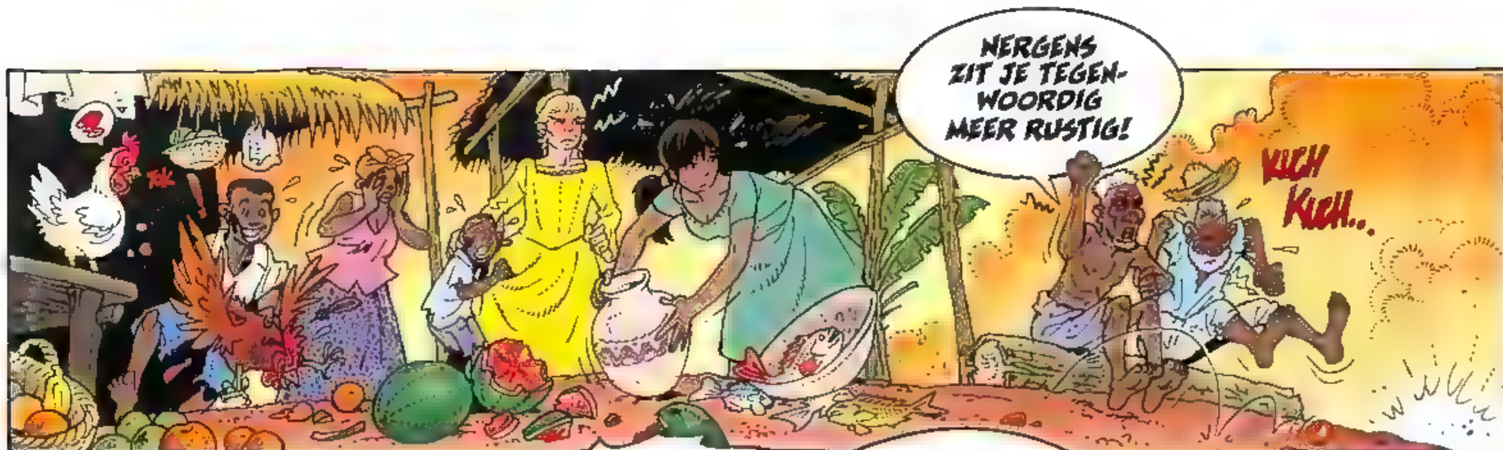

*DE WEST-INDISCHE COMPAGNIE HAD OOK HUURSOLDATEN IN DIENST. NEDERLANDERS, MAAR OOK DUITSERS EN BELGEN. HET WAREN GEEN ZEELIEDEN OF KOLONISTEN. RUW VOLK DAT GELD WILDE VERDIENEN.

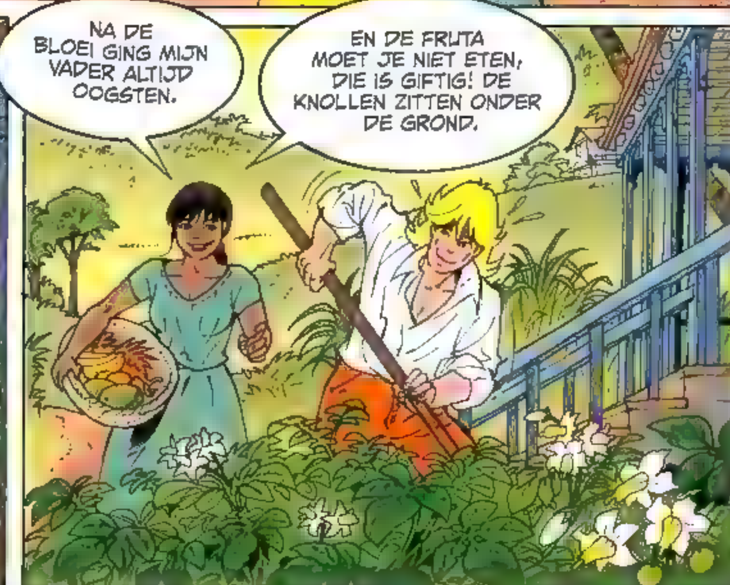
GAYNER VINDT DIT ALLEEN MAAR MOOI!

POL MAG ER NIETS VAN ZEGGEN!

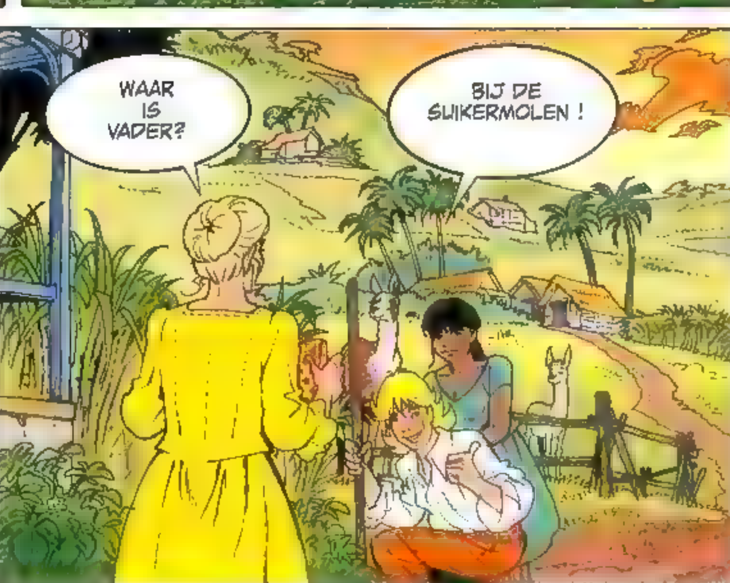

NERGENS ZIT JE TEGEN-WOORDIG MEER RUSTIG!
KUCH KUCH...

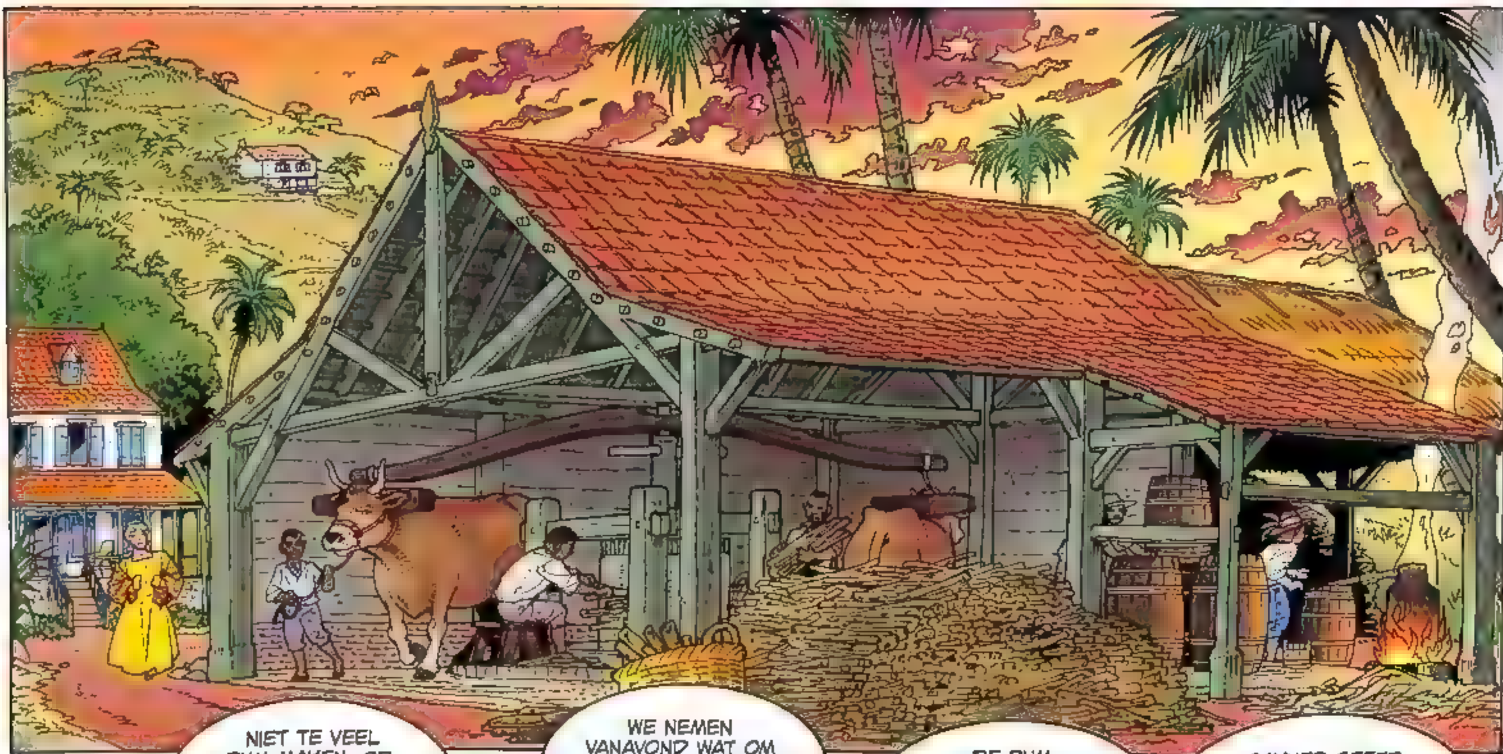

SNELLER, LUIE DUIVELS !
DE BEVELHEBBER MOET AL STEEDS MEER SOLDIJ BETALEN OM JULLIE IN HET GAREEL TE HOUDEN !

IK GA WILLEM VERTELLEN DAT DE TONNEN BIJNA KLAAR ZIJN.

NA DE BLOEI GING MIJN VADER ALTIJD OOGSTEN.
EN DE FRUTA MOET JE NIET ETEN, DIE IS GIFTIG! DE KNOLLEN ZITTEN ONDER DE GROND.

IK HEB AL GEKEKEN NAAR ZO'N BRUINE KNOL. OF DAT NOU LEKKER IS ?
DIE KAN JE HEERLIJK BOVEN HET VUUR VERWARMEN. WACHT MAAR !

WAAR IS VADER?
BIJ DE SUIKERMOLEN !

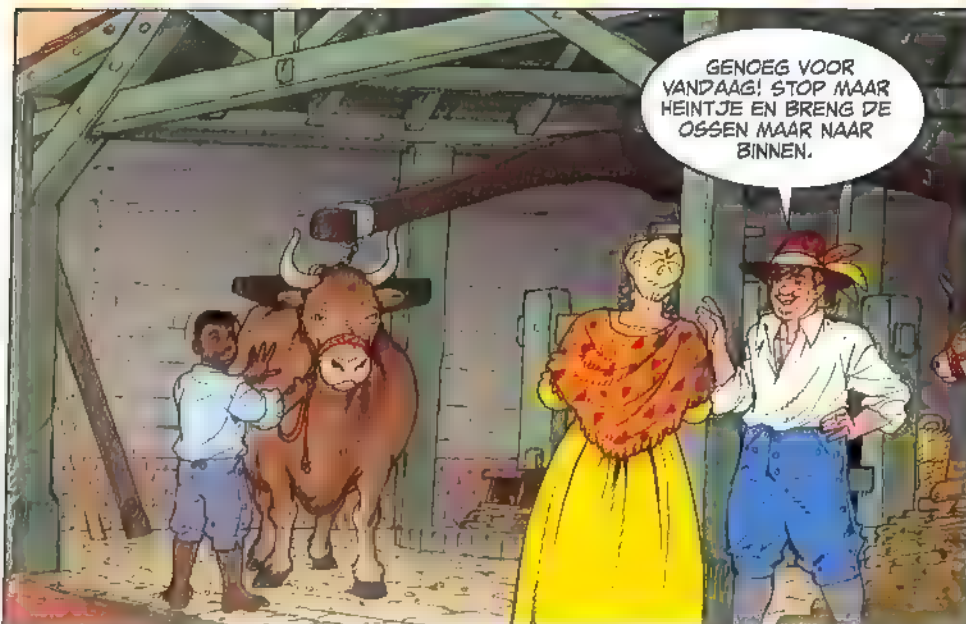

NIET TE VEEL RUM MAKEN. OP DE MARKT WAREN ER WEER HALF DRONKEN SOLDATEN.
WE NEMEN VANAVOND WAT OM TE VIEREN DAT ANORI ER WEER IS.

DE RUM GAAT MORGEN NAAR HET FORT VOOR DE COMPAGNIE*.
GAYNER GEEFT HET NIET AAN DE SCHEPEN, MAAR AAN ZIJN SOLDATEN !
*DE NEDERLANDERS IN DE WEST HEBBEN RUM ONTDEKT. DE MELASSE VAN DE SUIKER GIST IN DE TROPENZON TOT ALCOHOL. DE GESTOOKTE RUM WERD AAN BOORD VAN DE SCHEPEN GEBRUIKT OMDAT WATER SNEL SLECHT WERD EN ZIEK MAAKTE. BIER EN WIJN KONDEN NIET LANG BEWAARD WORDEN. VANDAAR DAT MATROZEN MEESTAL MET WATER AANGELENGDE GEDISTILLEERDE ALCOHOL DRONKEN.

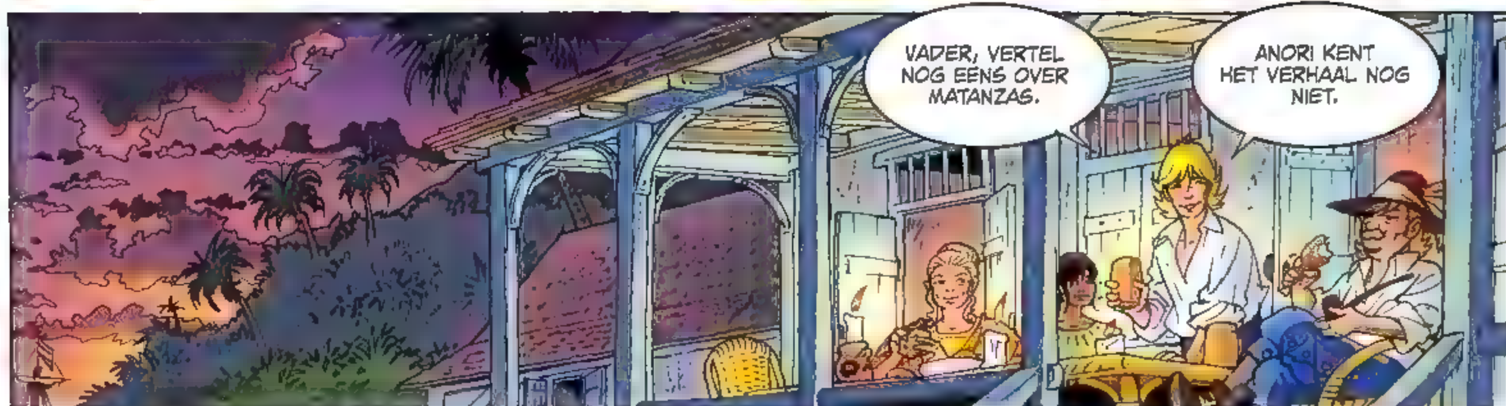

GENOEG VOOR VANDAAG! STOP MAAR HEINTJE EN BRENG DE OSSEN MAAR NAAR BINNEN.

MET DE OSSEN BRENGT DE MOLEN VEEL MEER OP. HOE KAN IK DAT DE ANDEREN NOU DUIDELIJK MAKEN?

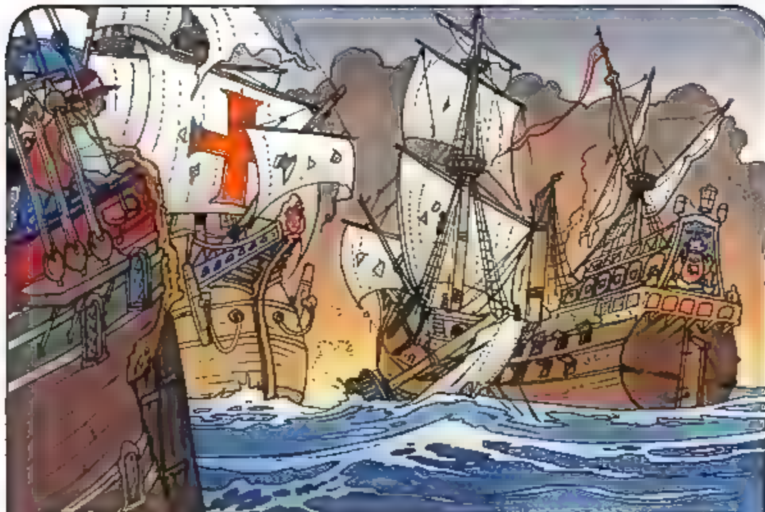

VADER, VERTEL NOG EENS OVER MATANZAS.
ANORI KENT HET VERHAAL NOG NIET.

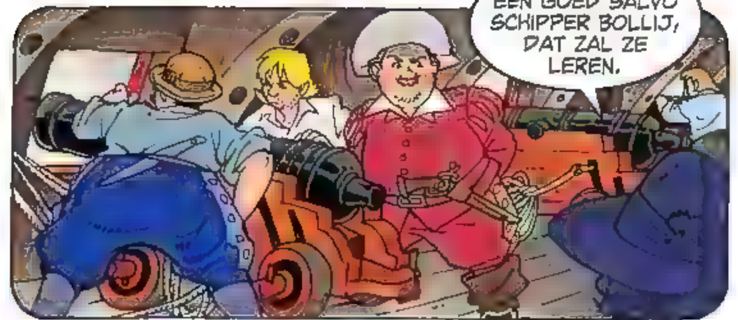

NOG ÉÉN KEER DAN, MAAR IK BEN ER NIET TROTS OP.
IN 1628 VERTREKT EEN KAPERVLOOT ONDER BEVEL VAN ADMIRAAL-GENERAAL PIET HEIN NAAR WEST-INDIË MET ALS OPDRACHT VAN DE WIC* OM DE SPAANSE SCHATVLOOT TE ONDERSCHEPPEN.
*WEST-INDISCHE COMPAGNIE

EEN ZEEUWS ESKADER ONDER VICEADMIRAAL JOOST VAN TAPPEN BANCKERT VAART EEN PAAR WEKEN LATER UIT...
... EN MOET ZICH BIJ DE VLOOT VAN HEIN VOEGEN.

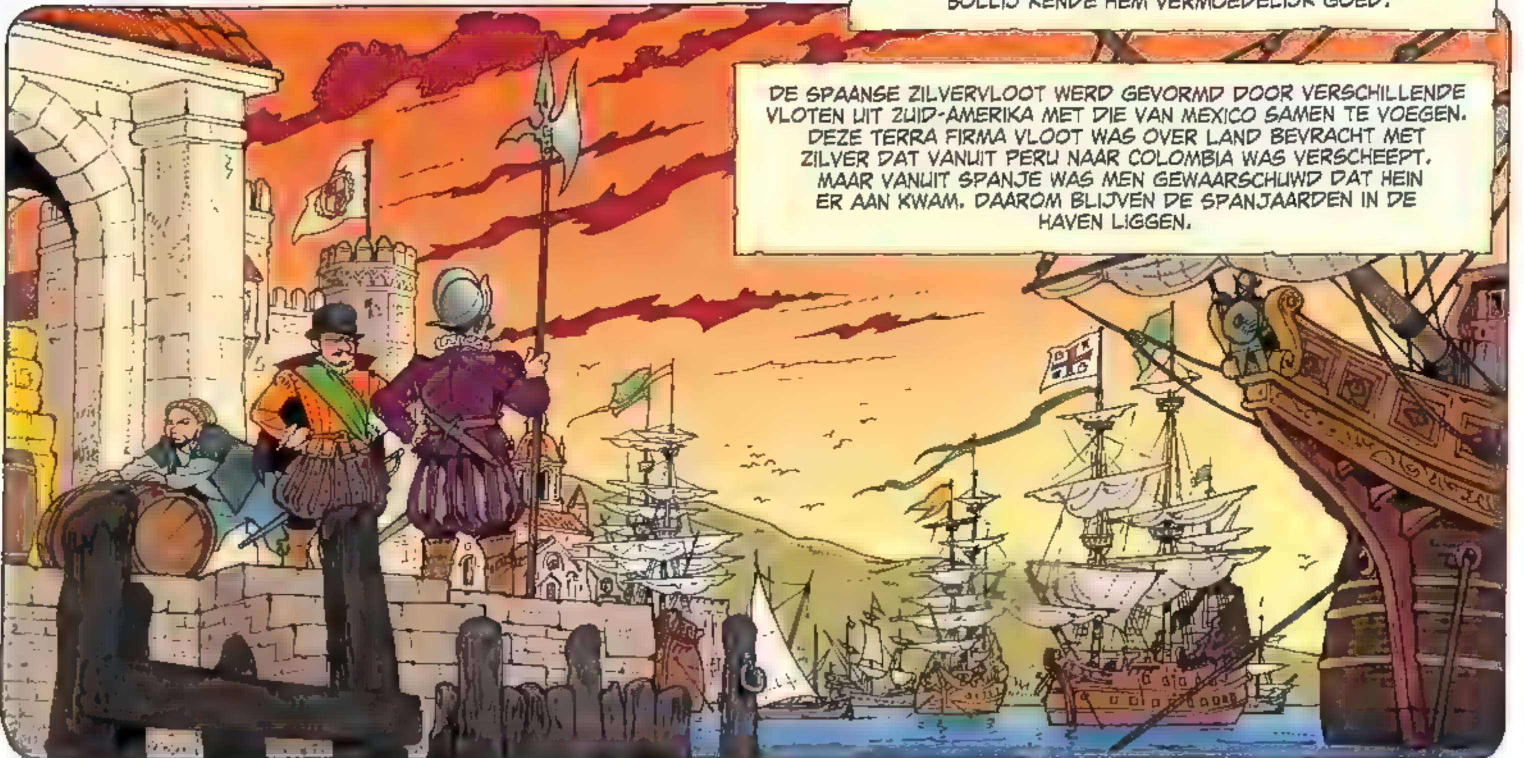

DE ENGELSEN HOUDEN IN HET KANAAL HET ZEEUWS ESKADER TEGEN. VICEADMIRAAL BANCKERT GEEFT ECHTER HET BEVEL OM DOOR TE VAREN.
ENGELSEN!

HOEWEL ER OP DAT MOMENT GEEN OORLOG MET ENGELAND IS GEEFT KAPITEIN POL VAN DE GRIFFIOEN HET BEVEL OM TE VUREN.
DE KANONNIERS RICHTEN OP DE MASTEN VAN DE ENGELSEN.

MAAR DE ENGELSEN ZULLEN DE ACHTERVOLGING IN ZETTEN EN ZO HET ZEEUWS ESKADER VERTRAGEN OM ZICH BIJ PIET HEIN TE VOEGEN.

DAT WAS EEN GOED SALVO SCHIPPER BOLLIJ, DAT ZAL ZE LEREN.

IK ZEI AL DAT IK BETER WAS DAN DIE VLEGEL VAN DE RUYTER.
MICHIEL ADRIAENSZOON DE RUYTER (1607-1676) WAS AL IN 1622, OP 15 JARIGE LEEFTIJD, SCHIPPER BIJ DE MARINE. BOLLIJ KENDE HEM VERMOEDELIJK GOED.

DE SPAANSE ZILVERVLOOT WERD GEVORMD DOOR VERSCHILLENDE VLOTEN UIT ZUID-AMERIKA MET DIE VAN MEXICO SAMEN TE VOEGEN. DEZE TERRA FIRMA VLOOT WAS OVER LAND BEVRACHT MET ZILVER DAT VANUIT PERU NAAR COLOMBIA WAS VERSCHEEPT. MAAR VANUIT SPANJE WAS MEN GEWAARSCHUWD DAT HEIN ER AAN KWAM. DAAROM BLIJVEN DE SPANJAARDEN IN DE HAVEN LIGGEN.

IN MEXICO VERMOEDT DE SPAANSE ADMIRAAL JUAN DE BENAVIDEZ BAZÁN, COMMANDANT VAN DE ST. JACOBSVLOOT DAT HIJ NAAR SPANJE KAN VAREN OMDAT HEIN DOOR DE ENGELSE AANVALLEN VEEL SCHEPEN VERLOREN ZAL HEBBEN.

CUBA!
MAAR WAAR BLIJVEN DIE ZEEUWEN?

WE WIJZIGEN VAN KOERS.
OVERSTAG, STELLETJE ONGEREGELD!

HEIN HAD BESLOTEN OM AAN DE NOORDKUST VAN CUBA IN EEN HINDERLAAG TE GAAN LIGGEN, MAAR WERD DOOR STROMINGEN MIJLEN OOSTWAARTS VAN HAVANA GEDREVEN. ZIJN SCHEPEN MOESTEN DAN OOK KEER OP KEER NAAR HET WESTEN LAVEREN.

ONS ESKADER KWAM EEN PAAR DAGEN LATER EN BANCKERT EN IK OVERLEGDEN MET HEIN. HET STORMSEIZOEN ZOU ZO BEGINNEN. WE BESLOTEN NOG TWEE DAGEN TE WACHTEN. MET DE GRIFFIOEN [illegible] DE TIJGER MOESTEN WE ZO DICHT MOGELIJK ONDER DE KUST GAAN LIGGEN. ALS ZEEUWEN HADDEN WE VEEL ERVARING MET ONDIEP WATER EN ZANDBANKEN.

HET LIJKT DE SCHELDE WEL. IK RUIK LAND!

NAAR BAKBOORD KAPITEIN!

DE SPAANSE VLOOT WERD DOOR EEN ORKAAN VOOR DE KUST VAN FLORIDA UIT ELKAAR GESLAGEN EN TWEE GROEPEN SCHEPEN WERDEN DOOR DE STROMING RECHT IN DE HANDEN VAN HEIN GEDREVEN.

DE VIER RIJKST BELADEN SCHEPEN WAARONDER HET VLAGGENSCHIP VAN BENAVIDEZ BESLUITEN NAAR DE BAAI VAN MATANZAS TE VAREN OM HET ZILVER OVER LAND NAAR HAVANA TE BRENGEN. DE GRIFFIOEN EN DE TIJGER VAREN OOK NAAR DIE BAAI.

IK ZOU ZWEREN DAT IK SPAANSE WIJN RUIK!

SNIF

DE VIER GALJOENEN HOOPTEN IN DE BAAI IN EEN VERDEDIGENDE POSITIE VOOR ANKER TE GAAN. MAAR ZE LIEPEN IN LENGTERICHTING VAST IN DE MODDERBANKEN EN KONDEN DAARDOOR GEEN VUUR UITBRENGEN OP DE NADERENDE VIJAND.

BENAVIDEZ BESEFTE DAT WANNEER HET LICHT ZOU WORDEN HIJ KANSLOOS WAS MET ZIJN SCHIP. HIJ GAF BEVEL OM HET ZILVER AAN LAND TE BRENGEN. LATER ZOU HIJ ZEGGEN DAT HIJ AAN LAND GING OM DE BEMANNING TERUG TE HALEN.

IK HOOR GEROEP IN HET SPAANS. ZIE JE WEL DAT IK HET GOED ROOK!

AAN STUURBOORD EEN ONDIEPTE!

IEDEREEN STIL! WAPENS GEREED! ZE MOETEN DICHTBIJ ZIJN, EEN GALJOEN LIGT VEEL DIEPER DAN WIJ.

ZE ZITTEN VAST!

DAAR ZIJN ZE! KLAAR OM TE ENTEREN!

WE KLOMMEN AAN BOORD. DE SPANJAARDEN VLUCHTTEN ONDERDEKS EN GAVEN ZICH METEEN OVER. DE KANONNEN BLEKEN NIET VUURKLAAR. PAS OP HET SCHIP HADDEN WE IN DE GATEN DAT DIT HET VLAGGENSCHIP WAS EN DE KAPITEIN EN DE SOLDATEN ER VAN DOOR WAREN.

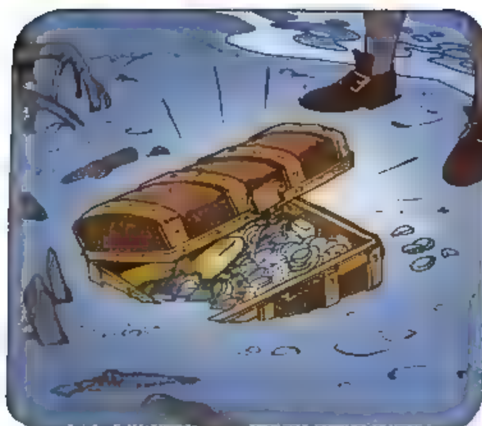

SCHIPPER JIJ BLIJFT HIER!
IK GA MET EEN PAAR MAN ACHTER DE SPANJAARDEN AAN!

TOEN IK DAT ZEI, WIST IK NIET DAT IK BOLLIJ EN DE BEMANNING NOOIT MEER ZOU ZIEN. DE GRIFFIOEN IS JAREN LATER VOOR DE KUST VAN NORMANDIË DOOR DUINKERKER KAPERS GEËNTERD EN MEEGENOMEN.

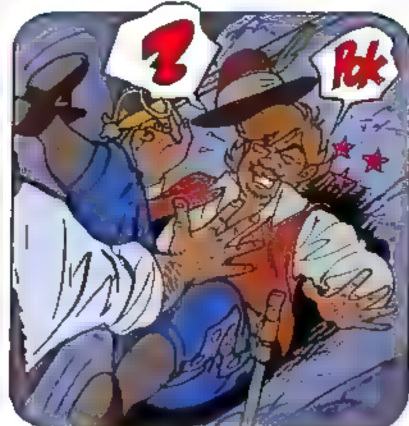

DAAR IS EEN SPOOR!
ZE KUNNEN NOOIT VER ZIJN MET DIE ZWARE VRACHT!

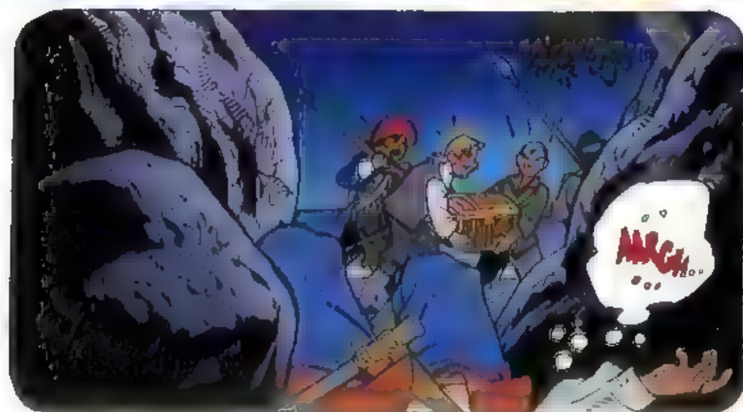

DAAR ZIJN ZE!
ER ACHTERAAN MANNEN!

IK HAD ME VERKEKEN OP DE MANNEN DIE IK BIJ ME HAD. DE SPANJAARDEN HADDEN AL DAN NIET OPZETTELIJK EEN KIST LATEN VALLEN. TOEN WE DIE VONDEN WILDEN ZIJ NIET VERDER. ZE GAVEN MIJ EEN DUW EN IK VIEL TUSSEN DE ROTSEN MET MIJN RUG OP EEN SCHERPE STEEN. ALLES WERD ZWART !

KOM MEE, WE MOETEN VERDER!

?
Pok

AAAGH..

KAPITEIN!

IK KWAM PAS UREN LATER BIJ BEWUSTZIJN EN KROOP VAN TUSSEN DE ROTSEN. DE VLOOT WAS WEG EN IK BESEFTE DAT IK OP SPAANS GEBIED WAS. IK WILDE NAAR HAVANA GAAN OM VAN DAARUIT MET EEN SCHIP TERUG NAAR ZEELAND TE GAAN...

...MAAR HET ZOU NOG EEN HALF JAAR DUREN VOOR DAT IK CUBA KON VERLATEN!

MAAR WAT HEEFT U DAAR DAN ZO LANG GEDAAN?

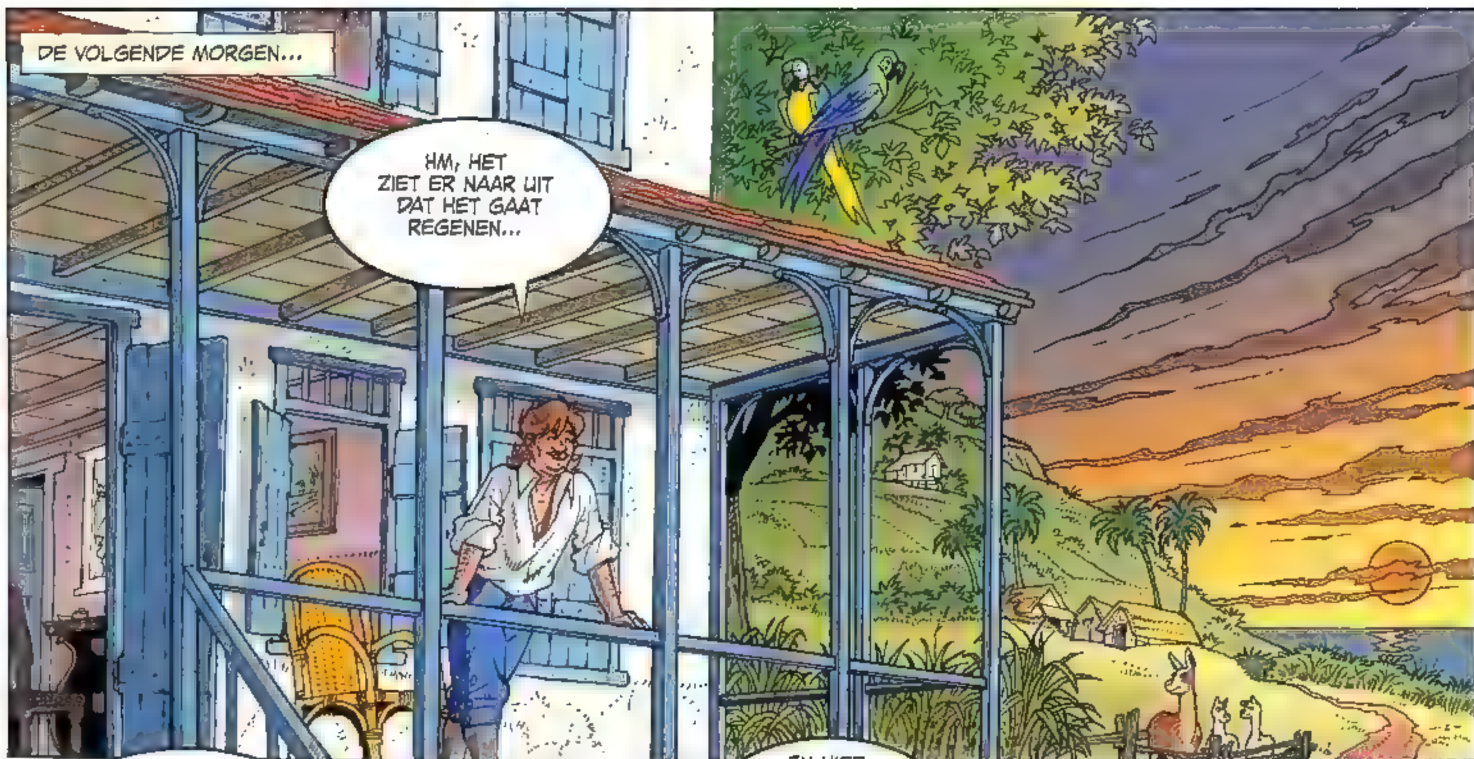
IK VOND ONDERDAK IN EEN SLAVENDORP VAN INDIANEN.

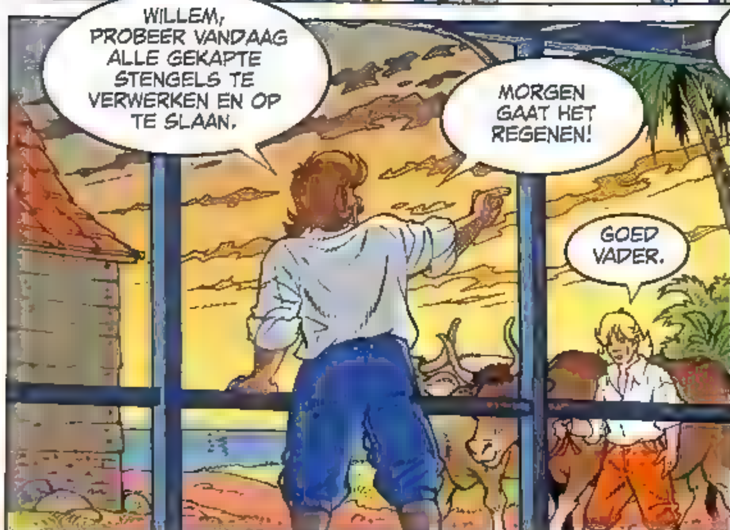
DIE WERKTEN OP EEN GROTE SUIKERPLANTAGE. ZIJ VERZORGDEN MIJ EN MAANDEN WERKTE IK TUSSEN HEN.

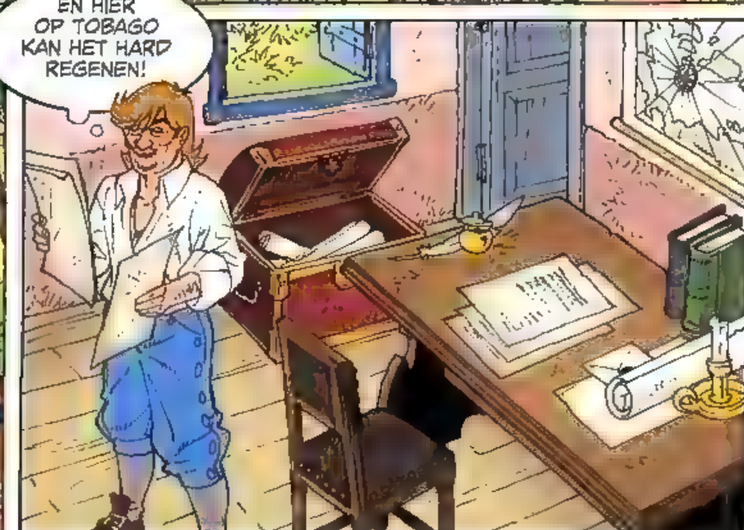
IK LEERDE ER HUN TAAL EN ALLES OVER HET VERBOUWEN VAN SUIKER!

PAS IN HET VOORJAAR VAN 1629 HOORDE IK DAT VADER NOG LEEFDE EN OP TOBAGO WAS AANGEKOMEN!

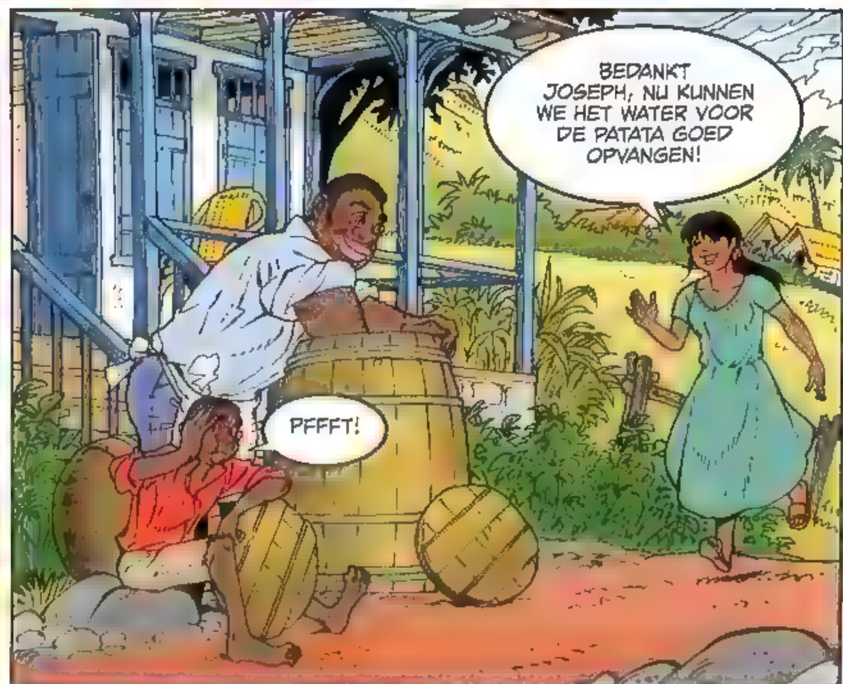
MET WILLEM BEN IK TOEN NAAR HIER GEREISD !

DE VOLGENDE MORGEN...
HM, HET ZIET ER NAAR UIT DAT HET GAAT REGENEN...

WILLEM, PROBEER VANDAAG ALLE GEKAPTE STENGELS TE VERWERKEN EN OP TE SLAAN.
MORGEN GAAT HET REGENEN!
GOED VADER.

EN HIER OP TOBAGO KAN HET HARD REGENEN!

WERKEN BARRY, LUIWAMMES DIE JE BENT!
NIET ZO SNEL, JOSEPH!

BEDANKT JOSEPH, NU KUNNEN WE HET WATER VOOR DE PATATA GOED OPVANGEN!
PFFFT!

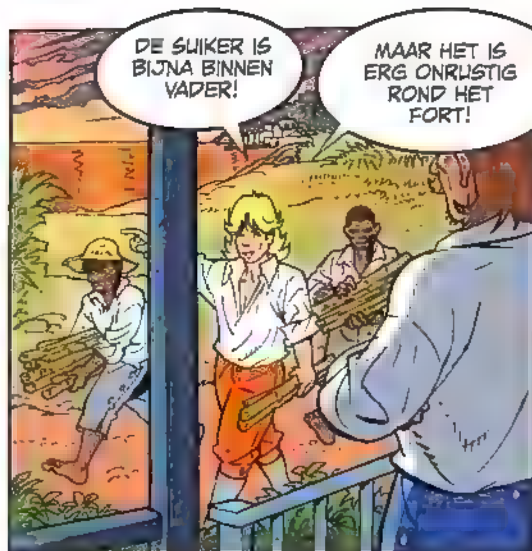

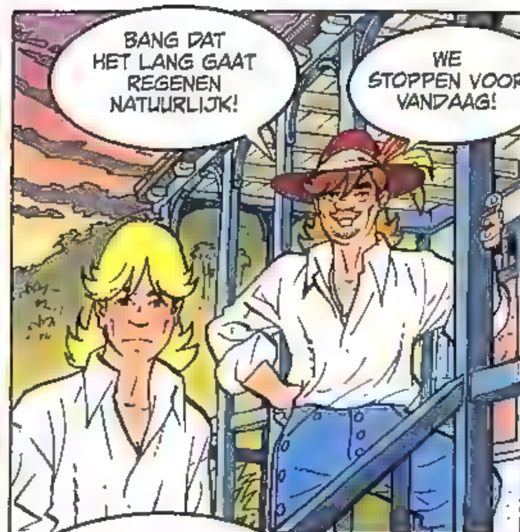
*POL DOELT HIER OP DE SPECULATIEGOLF IN DE TULPENHANDEL IN 1634 VOORAL ROND AMSTERDAM, ALKMAAR EN ENKHUIZEN. HANDELAREN VERKOCHTEN ZELFS BOLLEN DIE NET GEPLANT WAREN EN DIE NIEMAND NOG IN BLOEI HAD GEZIEN. VERGELIJKBAAR MET HOE DE AMERIKAANSE HUIZENCRISIS OOIT BEGON.

DE SUIKER IS BIJNA BINNEN VADER!
MAAR HET IS ERG ONRUSTIG ROND HET FORT!

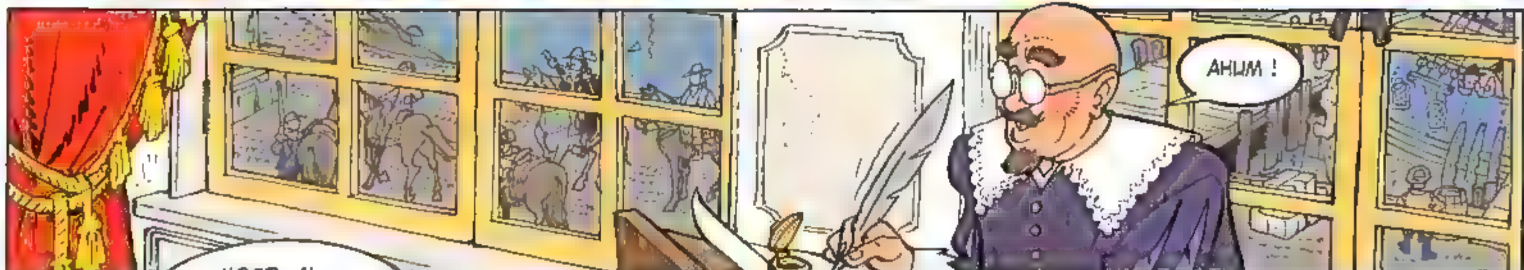

GAYNER HEEFT SOLDATEN NAAR DE VERRE PLANTAGES GESTUURD OM DE SLAVEN HARDER TE LATEN WERKEN!

BANG DAT HET LANG GAAT REGENEN NATUURLIJK!
WE STOPPEN VOOR VANDAAG!

HET WORDT SLECHT WEER!

DAT BETEKENT DAGEN GEEN HANDEL!

LAAT MIJN PAARD ZADELEN EN HAAL HEUSCH EN DAT ANDER GESPUIS UIT DE KROEG!

AHUM !

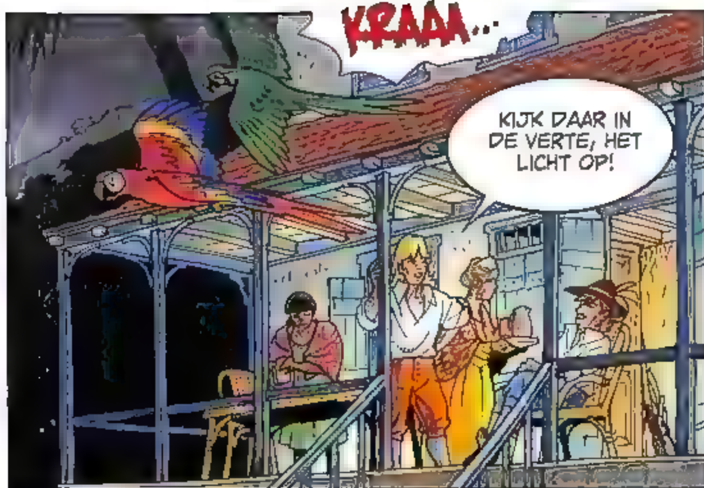

HOOR, AL WEER RUITERS! IN DE BUURT VAN DE PLANTAGE VAN LEGRAND!

WAT MOETEN DIE NOG ZO LAAT?

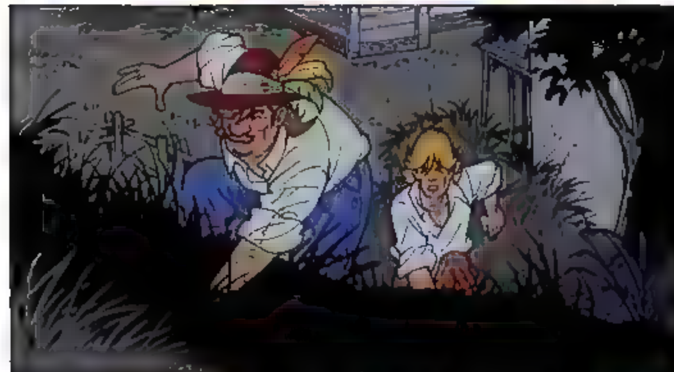

ER IS VAST ERGENS RUM GEMAAKT OM IEDEREEN TE BEDANKEN VOOR HET HARDE WERKEN.

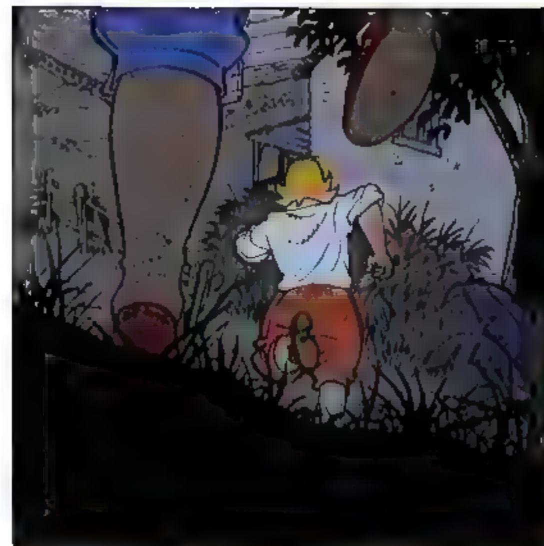

LEGRAND HEEFT ZIJN SLAVEN NOG NOOIT BEDANKT!

KRAAA...
KIJK DAAR IN DE VERTE, HET LICHT OP!

HM, ZEEWIER IN HET WATER NATUURLIJK !
HET IS NIET BOVEN HET WATER !

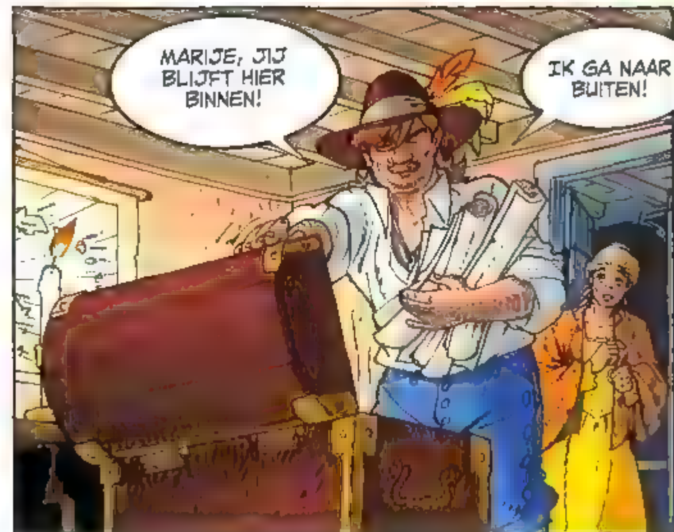

JE HEBT GELIJK! DAAR STAAT IETS IN BRAND!
JIJ GAAT MET ANORI NAAR DE SCHUUR BIJ DE RIVIER. MOEDER EN IK BLIJVEN HIER!
MAAR...
GEEN MAAR, OPSCHIETEN!

ANORI! WE MOETEN HIER WEG!
SNEL!
WAT!?

MARIJE, JIJ BLIJFT HIER BINNEN!
IK GA NAAR BUITEN!

LUCAS...?

DENK JE..?
JA!

?
ZWAAK

STA OF IK SCHIET!
BARRY!

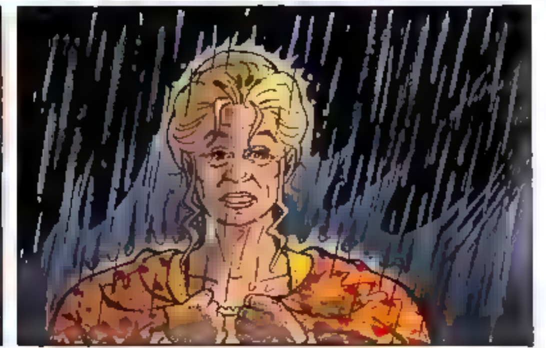

BAAS POL, BAAS POL! DRONKEN SOLDATEN HEBBEN DE SCHUUR VAN LEIJNSEN IN BRAND GESTOKEN EN STELEN ONZE KIPPEN. U MOET VLUCHTEN ZEI JOSEPH. ZE KOMEN HIERHEEN !

TE LAAT BARRY! GA NAAR DE SCHUUR BIJ DE RIVIER EN WAARSCHUW ANORI EN WILLEM HIER NIET TE KOMEN!
ZEG DAT ZE VAN HET EILAND AF MOETEN GAAN !

PAS OP MET HEM GAYNER!
HIJ HEEFT NOG MEER WAPENS!

JE ZOON EN DIE INDIANENVROUW HEBBEN WE AL POL!
MEE NAAR HET FORT VOOR ER DINGEN GEBEUREN WAAR JE SPIJT VAN KRIJGT!
NU ZIJN ER GEEN SLAVENVRIENDJES OM JE TE HELPEN, DUIVEL.
EN GEEF DIE MAAR AAN MIJ!

FORT VLISSINGEN.

HAHAHA

BAAS POL, WE KOMEN U ER UIT HALEN!

NEE, BARRY! DAT WORDT EEN BLOEDBAD EN WE KOMEN TOCH NIET VAN HET EILAND AF.
GA MET MARIJE TERUG NAAR DE PLANTAGE EN BLIJF DAAR!

WILLEM EN ANORI?
NERGENS TE VINDEN!

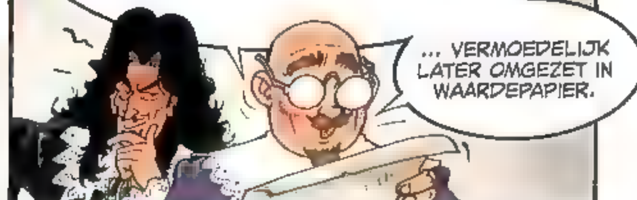

MORGEN WORD IK BERECHT. ZOEK WILLEM EN ANORI EN PROBEER MET EEN SCHIP WEG TE KOMEN.

VOOR GELD IS ER WEL EEN KAPITEIN DIE DAT DOET!

DE VOLGENDE MORGEN...
WAT IS ER POL?
IETS MIS MET JE KAMER IN FORT VLISSINGEN?

WAT HEB IK MISDAAN GAYNER? EN WAAR ZIJN MIJN ZOON EN ZIJN VROUW?

DIE ZUL JE NIET MEER ZIEN, SLAVENVRIEND! DAT IS ZEKER!
IS HET VERBODEN OM SLAVEN FATSOENLIJK TE BEHANDELEN?

AHUM.
LUCAS MARCUS POL. U WORDT VERDACHT VAN DE MOORD OP ONSCHULDIGE SPAANSE MATROZEN OP MATANZAS IN 1628. GETUIGEN HEBBEN HEN AAN DE GALG ZIEN BUNGELEN. TEVENS WORDT U VERDACHT VAN DIEFSTAL VAN EIGENDOMMEN VAN DE COMPAGNIE, ZIJNDE BAAR ZILVER...
... VERMOEDELIJK LATER OMGEZET IN WAARDEPAPIER.

DE COMPAGNIE LEGT MIJ DIT TEN LASTE?

MAAR... DAT KAN NIET!
BEVELHEBBER GAYNER HEEFT MANDAAT OP TOBAGO.
WIL IK U DE VOLMACHTEN TONEN?

IN OORLOGSTIJD GELDEN ER ANDERE REGELS!

AHUM.
TEVENS HEEFT U ZICH RECENT VERZET TEGEN SOLDATEN VAN DE COMPAGNIE. GETUIGE LEGRAND HEEFT DAT VERKLAARD...
EN GISTEREN TRAD U DE COMPAGNIE GEWAPEND TEGEN. VOLGENS DE REGELS VAN...
JE GAAT AAN DE GALG POL.
KLERK SPREEK HET VONNIS UIT!

AANGEZIEN DE BEVELHEBBER VOOR EXECUTORIAAL VONNIS KIEST EN GEEN PROCES WORDT U, LUCAS MARCUS POL EN UW FAMILIE VOOR HET LEVEN VERBANNEN VAN TOBAGO. UW EIGENDOMMEN VERVALLEN GEHEEL AAN DE COMPAGNIE. UITERLIJK MORGENOCHTEND VERTREKT U !
WAT!?

WAT!

WILT U BEIDEN BIJ HET KRUISJE TEKENEN?
HEER POL, IK VERVOEG MIJ IN DE NAMIDDAG BIJ UW HUIS VOOR HET VERVULLEN VAN ENIGE FORMALITEITEN.
...

FORT VLISSINGEN ZOU NA HET VERTREK VAN POL VAN TOBAGO DOOR EEN VOLTREFFER IN DE KRUITKAMER VOLLEDIG VERNIETIGD WORDEN.
FIRE!

BAROUM

DE BEVELHEBBER EN ALLE MENSEN IN HET FORT KWAMEN DAAR BIJ OM HET LEVEN.

ALLE....?
DE COMPAGNIE EIGENDOMMEN ZIJN GELUKKIG GOED VERZEKERD.
NABESTAANDEN ZIJN AANGESCHREVEN...

... MAAR, ZEER VERDRIETIG GEEN RESPONS!
HELAAS...

GOES 1656

URMPF!
GOEDEMORGEN DAMES!

WAT EEN AARDIGE MAN!
AREHEN BEDOEL JE! HIJ HEEFT RUZIE MET DE BALJUW!

WILLEN JULLIE WAT VOOR MIJ DOEN?
WAAROM ZOUDEN WIJ WAT VOOR JOU WILLEN DOEN?

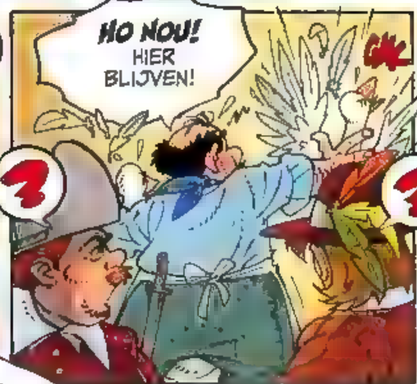

OM WAT GELD TE VERDIENEN EN HIER NIET DE HELE DAG ROND TE HANGEN?!
*IN DE KERK LIEP VROEGER SMOUT ROND. EEN SOORT KLUSJESMAN. HIJ MOEST DUIVEN, UILEN, VLEERMUIZEN EN HONDEN VERJAGEN. MAAR OOK GRAVEN DELVEN EN DE KERKVLOER STEEDS EGALISEREN.
WIJ RUSTEN UIT SLAVENDRIJVER. VRAAG DIE GRAFDELVER* DAAR MAAR!
ZIJN BIJNAAM DANKTE HIJ AAN HET SMOUTEN, HET VETTEN, VAN DE OPHANGING VAN DE KLOKKEN, ZODAT DIE GEMAKKELIJK KONDEN WORDEN GELUID.

MENEER?
IK WIL WEL GRAAG WAT VERDIENEN!

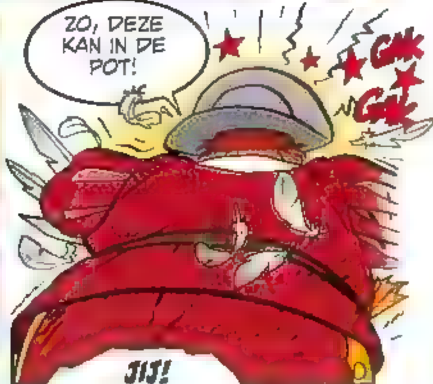

GOED, GA DAN ELKE DAG NAAR DE HAVENSCHANS EN VRAAG WELKE SCHEPEN ER AAN KOMEN EN KOM MIJ DAT VERTELLEN.
JE KRIJGT EEN STUIVER PER WEEK.

WAT MOETEN ZE KOSTEN?

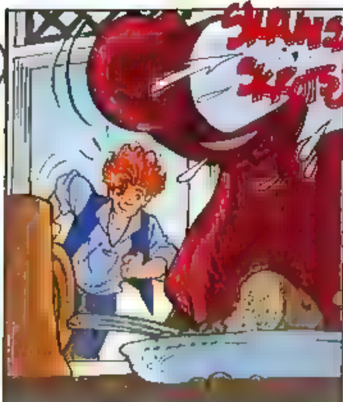

BUENOS DIAS POL. DOE JE MEE MET GEBRADEN GANSO STRAKS ?
HET IS PAS 10 UUR...
GAK?

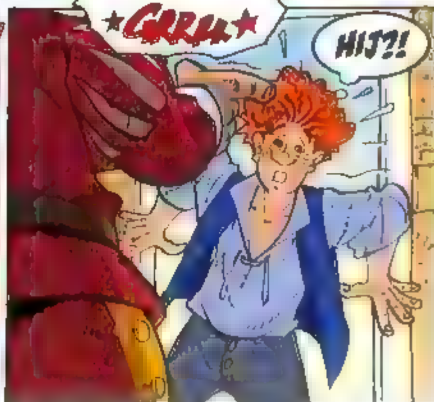

HO NOU! HIER BLIJVEN!
GAK

HOMBRE, MOET IK HIER ALLES DOEN?

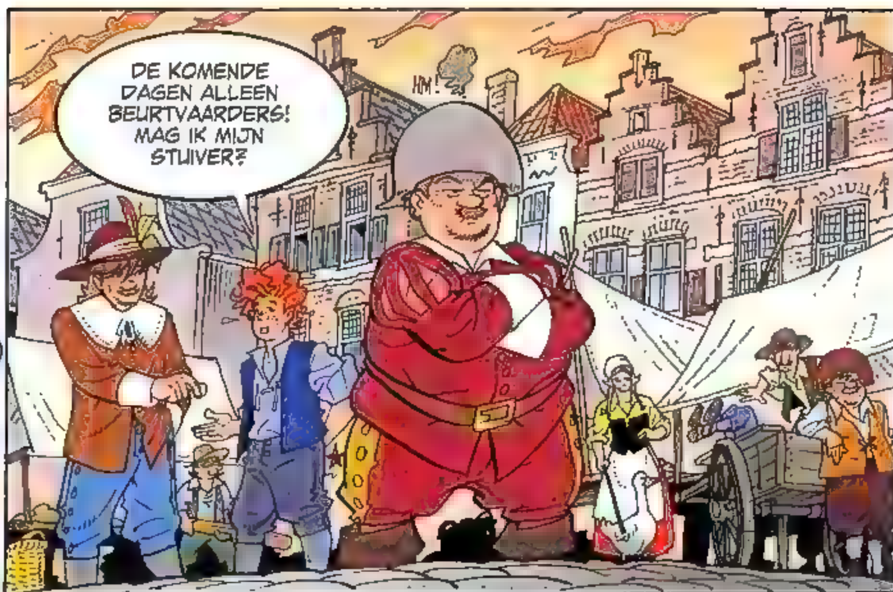

ZO, DEZE KAN IN DE POT!
GAK
GAK

MORGEN GA IK NAAR VLISSINGEN. IK HOORDE DAT DE RUYTER ER IS. MISSCHIEN WEET HIJ VAN DE LAMPSINS WAT OVER JE ZOON?
MISSCHIEN...?

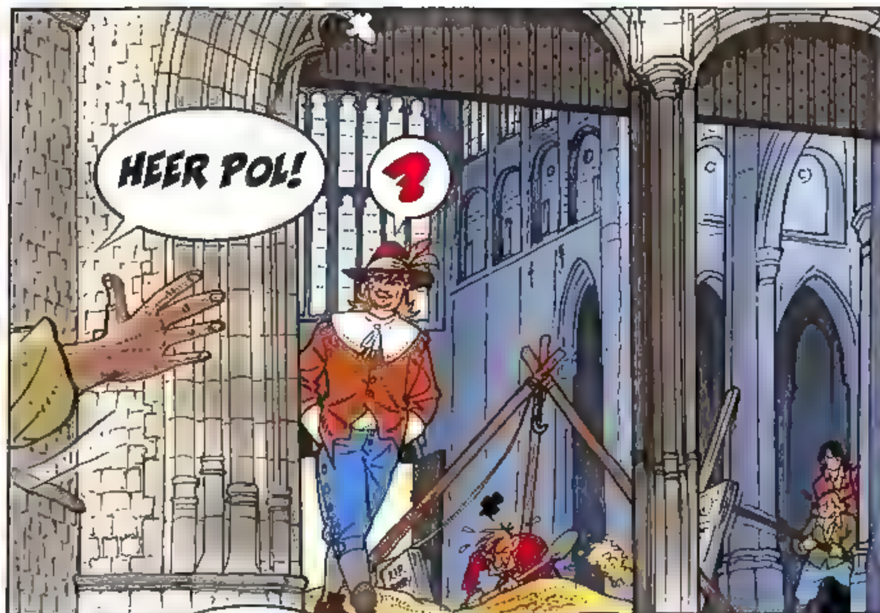

JIJ!
GRRR
HIJ?!

BAF
HOMBRE, IK HEB NET GEGETEN!
PIETER, HIJ KOMT VOOR MIJ!
?

DE KOMENDE DAGEN ALLEEN BEURTVAARDERS! MAG IK MIJN STUIVER?
HM!

HEER POL!
?

HEER POL, HEEFT U HET AL GEHOORD?
ER ZIJN TWEE MANNEN DOOD GESCHOTEN IN DE SREINSKINDERSSTRAETE! DE BALJUW EN ZIJN MANNEN HEBBEN DAT GEDAAN !
WAT?!

WAS PIETER BOLLIJ ER BIJ BETROKKEN?
NEE, IK HEB HEM NIET GEZIEN.
GELUKKIG!

ZO TE HOREN IS JUFFROUW SARA* OOK THUIS!
DAG MARIJE!
*JUFFROUW SARA CROSSE OF MANDAVILLE WAS EEN RIJKE VROUW, DIE NET ALS POL EN MARIJE DOOR BIJBETALING EEN EIGEN KAMER HAD. ZE OVERLEED IN 1660. HET CLAVECIMBEL WERD GEKOCHT DOOR DE VLISSINGER JOAN CLERCK. POL STOND HIER BORG VOOR.

ENKELE MAANDEN LATER...

BOGAVANTE AMIGOS!

IK HEB OOK TWEE VAN DEZE NOORSE JONGENS AAN LEUNKEN MAERTENS GEGEVEN. DAT VOND DIE PERRO VAN EEN DANCKERTS NIET LEUK, HA, HA DIE DOMME TURTUGA !

HIJ WEER!

ZIJN DIE GRONDKNOLLEN VAN JE AL EETBAAR?

DE PATATA ZIJN PRIMA!

DIE SCHILDER EVERSDIJCK EET ZE OOK. ZE ZIJN IN DE AKKER ACHTER DE DIJK GEPOOT.

VI SKAL HA OPPHOLDT SEG I NORGE*

* WE HADDEN IN NOORWEGEN MOETEN BLIJVEN!

HM!

DIE KREEFTEN ZOU EVERSDIJCK TROUWENS GOED KUNNEN GEBRUIKEN VOOR EEN STILLEVEN OF OM EEN 'KEUKENSTUK' TE SCHILDEREN!

VI ER FERDIGE!*

*NU ZIJN WE DE PINEUT!

LAMENTACIONES, IK KRIJG DE ZENUWEN VAN DAT KATTEN GEJAMMER!

POL, DE BROUWERIJ HEEFT SPECIAAL CERVEZA VANDAAG.

VAMOS!

ANNO 1655

WE LOPEN OVER DE MARKT!

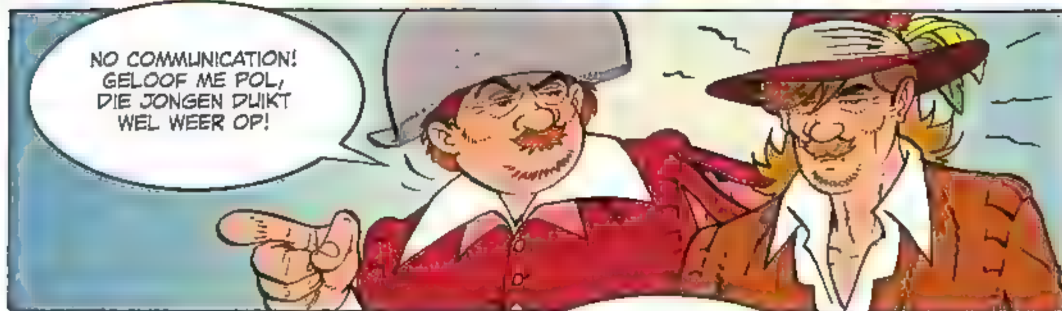
PERFECTA VAN DER REEPE, DAT GOM VAN JE!

PLAKKERIG SPUL. KOMT VAN BOOMSCHORS. GEBRUIKEN ZE IN AFRIKA.

PRIMA TEGEN BUIKPIJN TROUWENS. KUN JE GEWOON DOOR JE ETEN EN DRINKEN DOEN !

NOG WAT GEHOORD IN VLISSINGEN?
WEINIG. FORT VLISSINGEN IS KAPOT GESCHOTEN. GEEN OVERLEVENDEN WORDT GEZEGD.

DE VROUW VAN GAYNER PROBEERT GELD LOS TE KRIJGEN VAN DE COMPAGNIE!
NOG IETS VAN MIJN ZOON?

NO COMMUNICATION! GELOOF ME POL, DIE JONGEN DUIKT WEL WEER OP!

HA, IK RUIK PESCADO!
KOM OP, WE GAAN AAN DE VISSOEP.

SINDS DIE BALJUW IS AFGEZET HANGT HET SUJET STEEDS ROND HET STADHUIS! ZO LANG HIJ MAAR UIT MIJN BUURT BLIJFT, DIE OPGEBLAZEN TEJOLOTE !
STELLETJE MODDERKRUIPERS! IN DE SOEP ERMEE, ALLEMAAL!
?

KOM MAAR OP MET DE BACALAO SOEP!
MOOIE PLEK HIER OM MIJN GOM TE VERKOPEN!

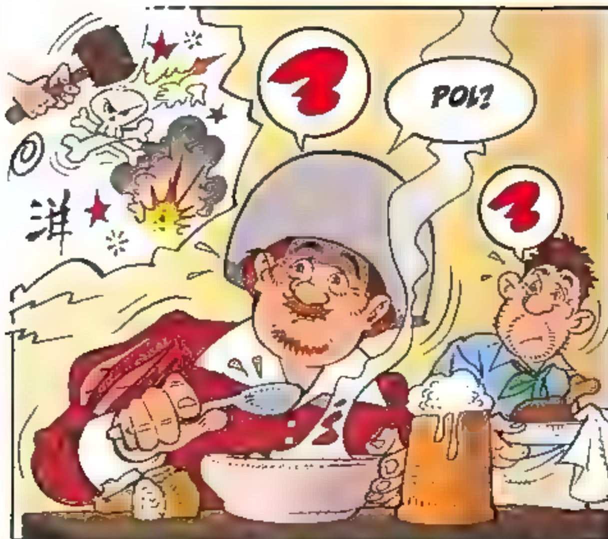

POL, WAAR BLIJF JE?

DAT IS HEM.
NU KUNNEN WE
HEM TE PAKKEN
NEMEN!

BURGEMEESTER!
ACHTER U!
HIER MET
DIE BLOTE
OPSTEKER!

NU GA JE ER AAN!

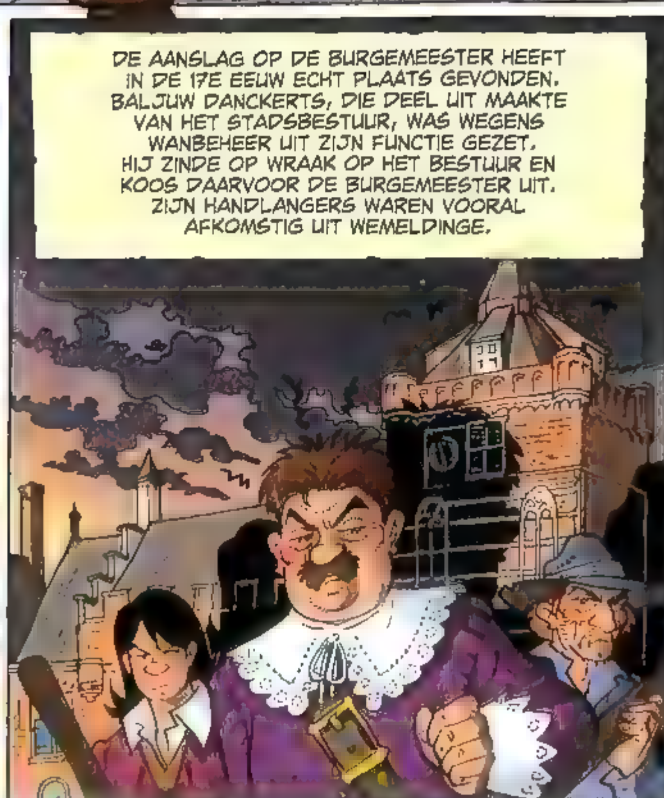

POL?

CARAMBA!
KAN EEN MENS HIER NOU NOOIT EENS RUSTIG ETEN?

HELEMAAL NIKS MIS MET DEZE SOEP!
DIE LUI DIE SPAANSE PEPERS ETEN ZIJN MIJ VEEL TE HEET GEBAKERD!

SLIK!
KIJK UIT!
DAAR KOMT DIE DOLLE KAPITEIN AAN!
HIER, PAK AAN!
HIER KOMT EL TORO
WAF!

HEEL KORT DAARNA...
DANK, HEER POL. ZONDER U WAS DIT WELLICHT SLECHTER AFGELOPEN!
HET IS DAT MIJN SOEP KOUD AAN HET WORDEN IS EN DAT HET TE VEEL TIJD KOST, ANDERS SNEED IK JE LANGZAAM DE KEEL AF PUERCO !
PFFT

DE AANSLAG OP DE BURGEMEESTER HEEFT IN DE 17E EEUW ECHT PLAATS GEVONDEN. BALJUW DANCKERTS, DIE DEEL UIT MAAKTE VAN HET STADSBESTUUR, WAS WEGENS WANBEHEER UIT ZIJN FUNCTIE GEZET. HIJ ZINDE OP WRAAK OP HET BESTUUR EN KOOS DAARVOOR DE BURGEMEESTER UIT. ZIJN HANDLANGERS WAREN VOORAL AFKOMSTIG UIT WEMELDINGE.

LATER, IN HET STADHUIS.

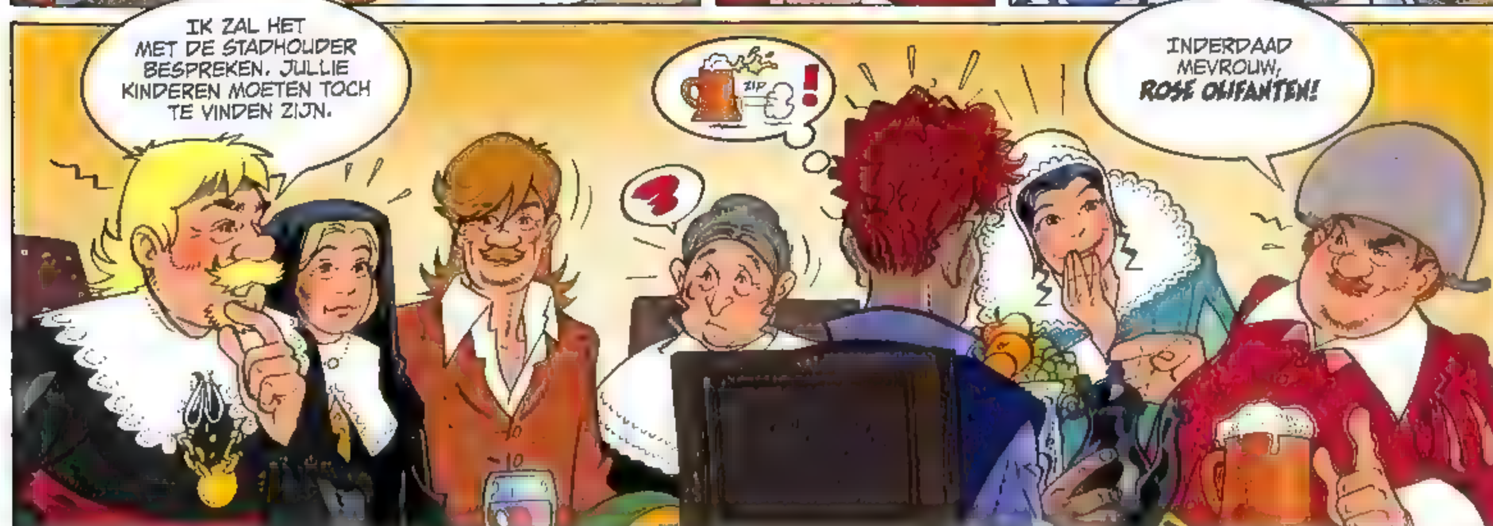
VLIEGENDE VISSEN, LEUNKEN! ZO GROOT! SPRONGEN ZO TEGEN HET GROOTZEIL AAN!

OH KAPITEIN, WAT EEN GEWELDIGE VERHALEN !

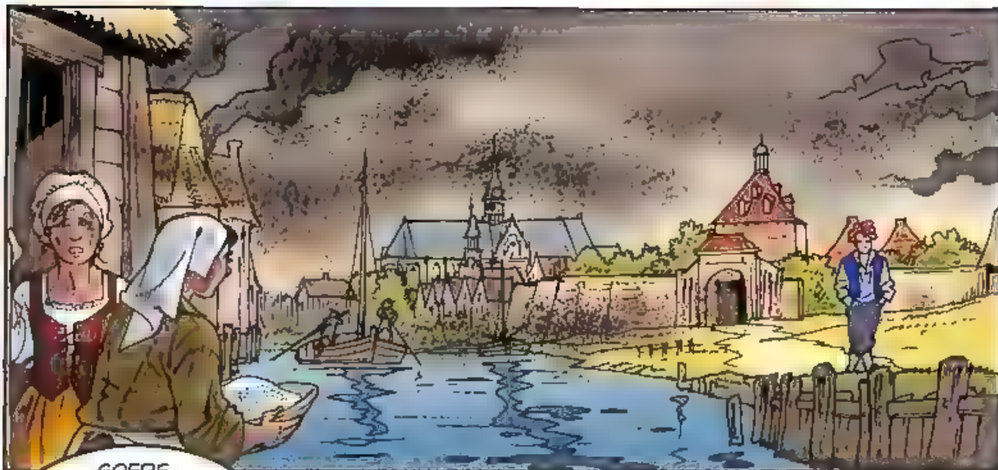
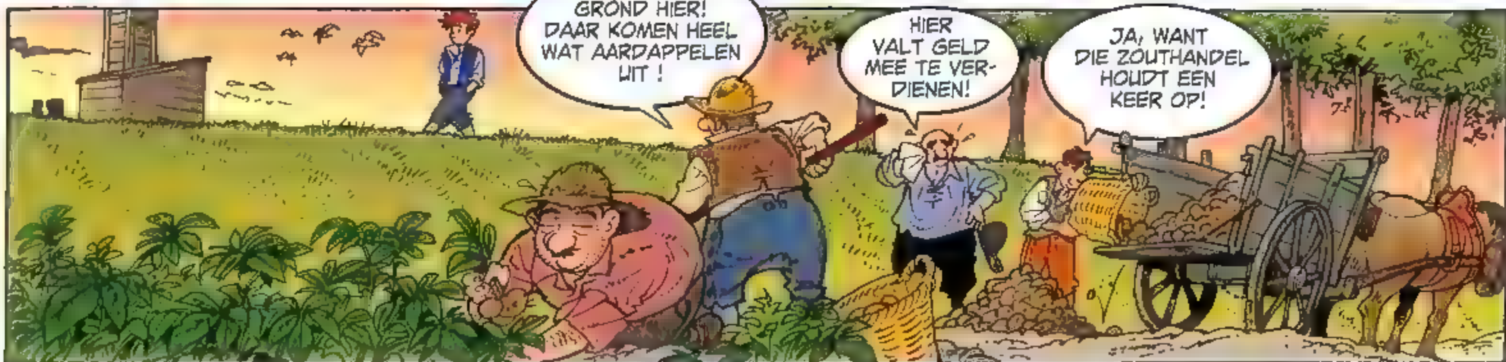
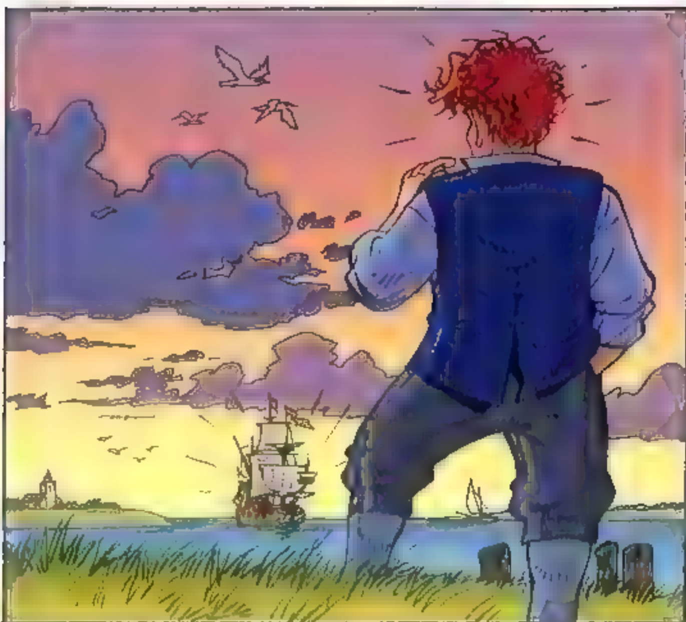
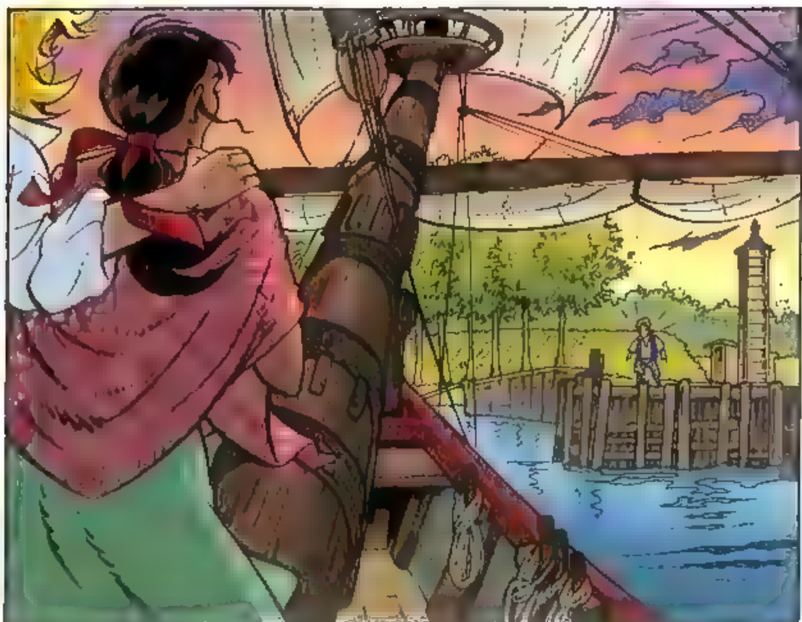

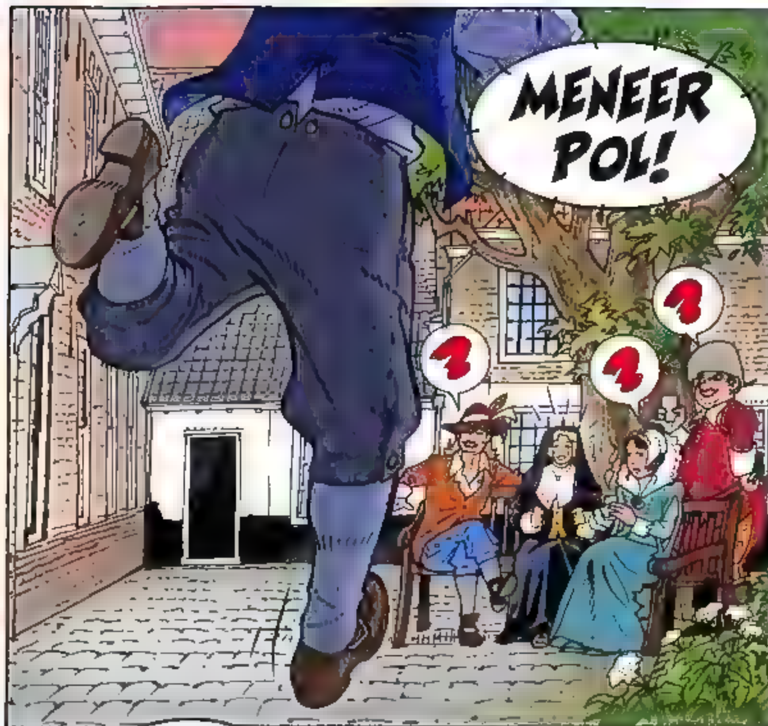

WAT BENT U TOCH STERK KAPITEIN! MAAR ZE ZEGGEN DAT U VEEL DRINKT?!
DAT IS NIET GOED!
MAAR...
HEBBES!
...MAAR VERTELT U NOG EENS OVER DIE BIJZONDERE VLINDERS DIE U VERZAMELT.

WAAR BEN IK AAN BEGONNEN?
MAAR ER IS NU GEEN WEG TERUG MEER!

GOEDE GROND HIER! DAAR KOMEN HEEL WAT AARDAPPELEN UIT !
HIER VALT GELD MEE TE VERDIENEN!
JA, WANT DIE ZOUTHANDEL HOUDT EEN KEER OP!

ZEKER WEER AAN HET BIER GEZETEN!

MENEER POL!

MENEER POL!

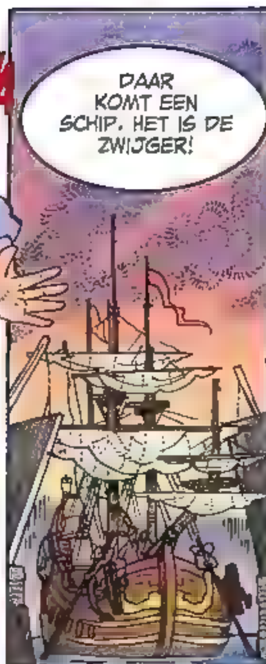

WILLEM EN ANORI!
ZIJN ZE HET ECHT?

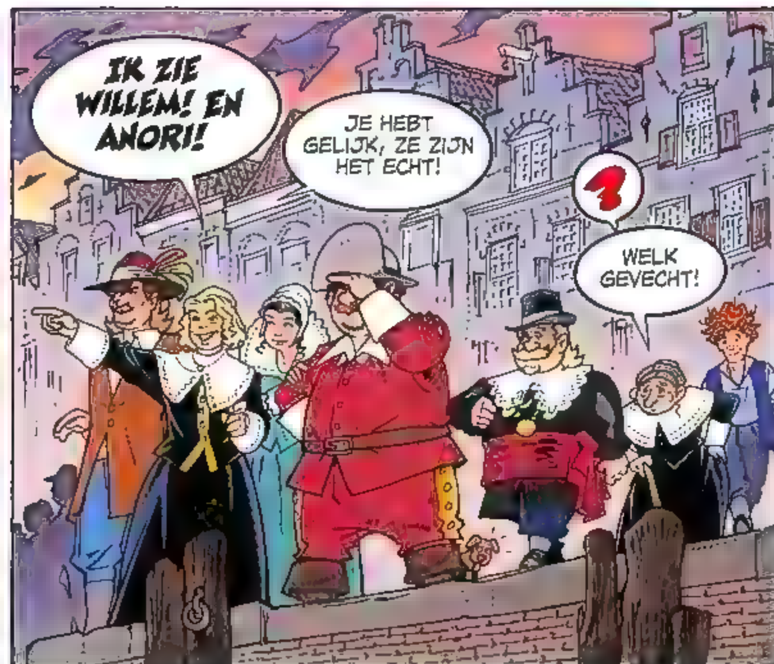

SPREEK ROJA, WAT IS ER?
PIETER! LAAT DIE JONGEN!

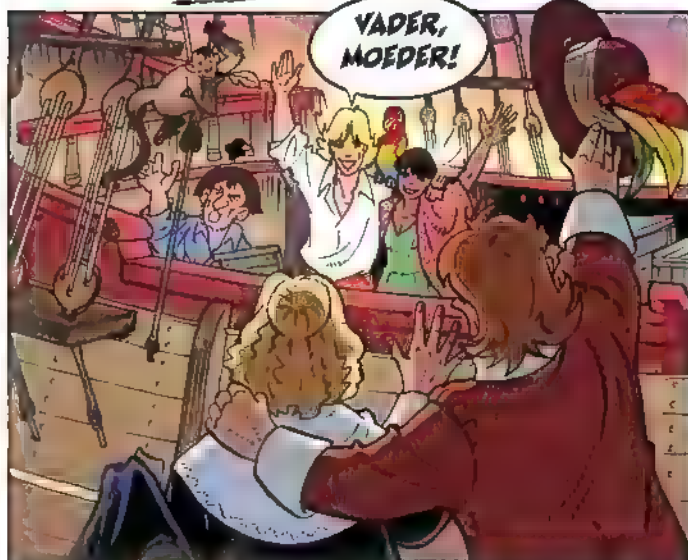

KOM MARIJE, WE GAAN NAAR DE HAVEN. DAN WETEN WE HET ZEKER!

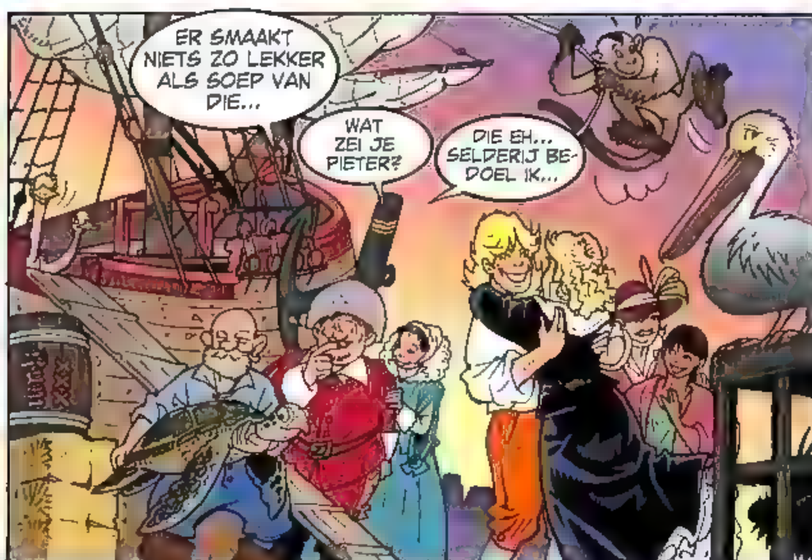

LEKKERE THEE, CAPITÁN?!

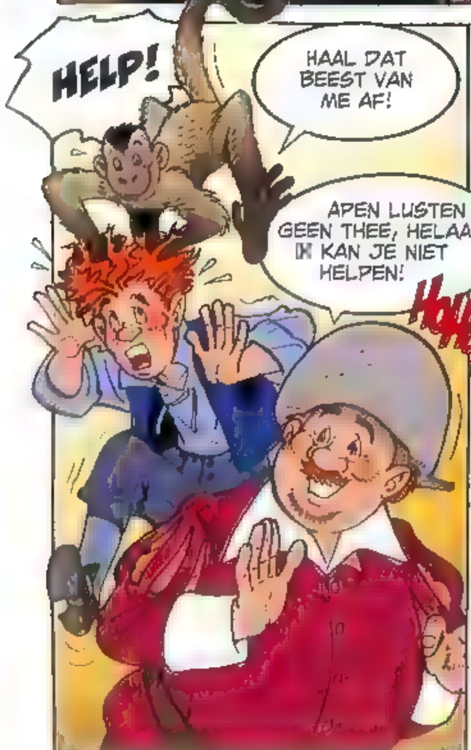

PIETER, WAT ZEI IK NOU!?
MIS!
HAHA
GRRR..

DAAR KOMT EEN SCHIP. HET IS DE ZWIJGER!

IK ZIE WILLEM! EN ANORI!
JE HEBT GELIJK, ZE ZIJN HET ECHT!
?
WELK GEVECHT!

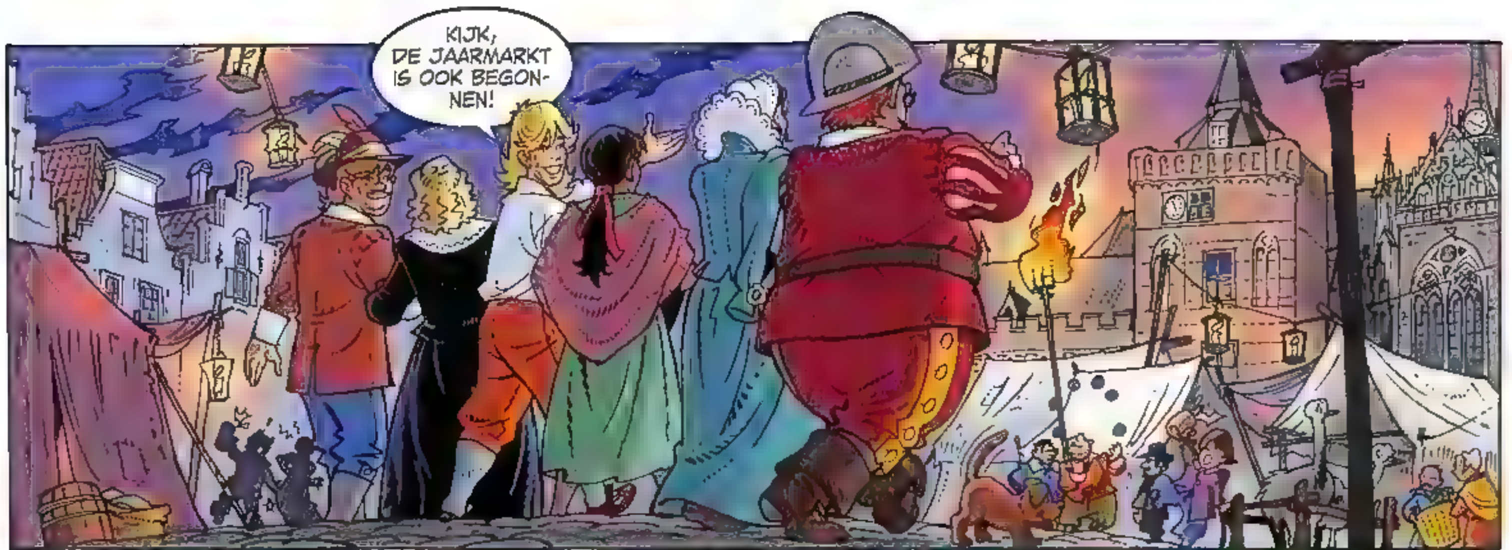

VADER, MOEDER!

ER SMAAKT NIETS ZO LEKKER ALS SOEP VAN DIE...
WAT ZEI JE PIETER?
DIE EH... SELDERIJ BEDOEL IK...

HELP!
HAAL DAT BEEST VAN ME AF!
APEN LUSTEN GEEN THEE, HELAAS, IK KAN JE NIET HELPEN!
HOHO

VOOR U BURGEMEESTER, EEN ZILVEREN NAUTILUSBEKER!

TER HERINNERING AAN DEZE BIJZONDERE DAG EN DE BEHOUDEN VAART VAN DE ZWIJGER, ZULLEN WE EEN DRIEMAST-WINDWIJZER PLAATSEN OP DE TORENSPITS VAN DE OUDE HAVENPOORT !

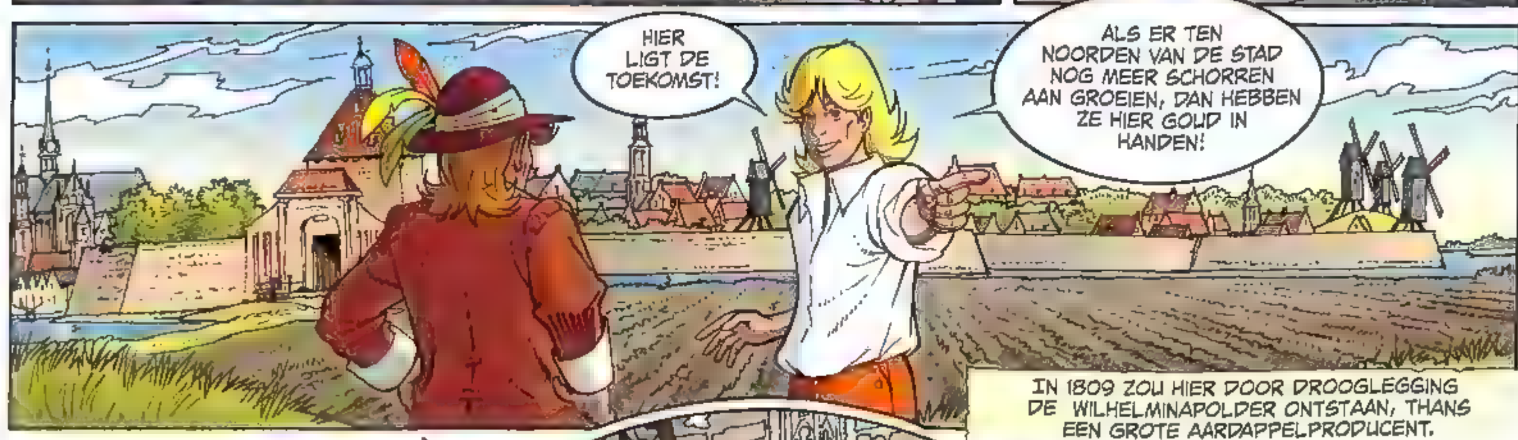

KIJK, DE JAARMARKT IS OOK BEGONNEN!

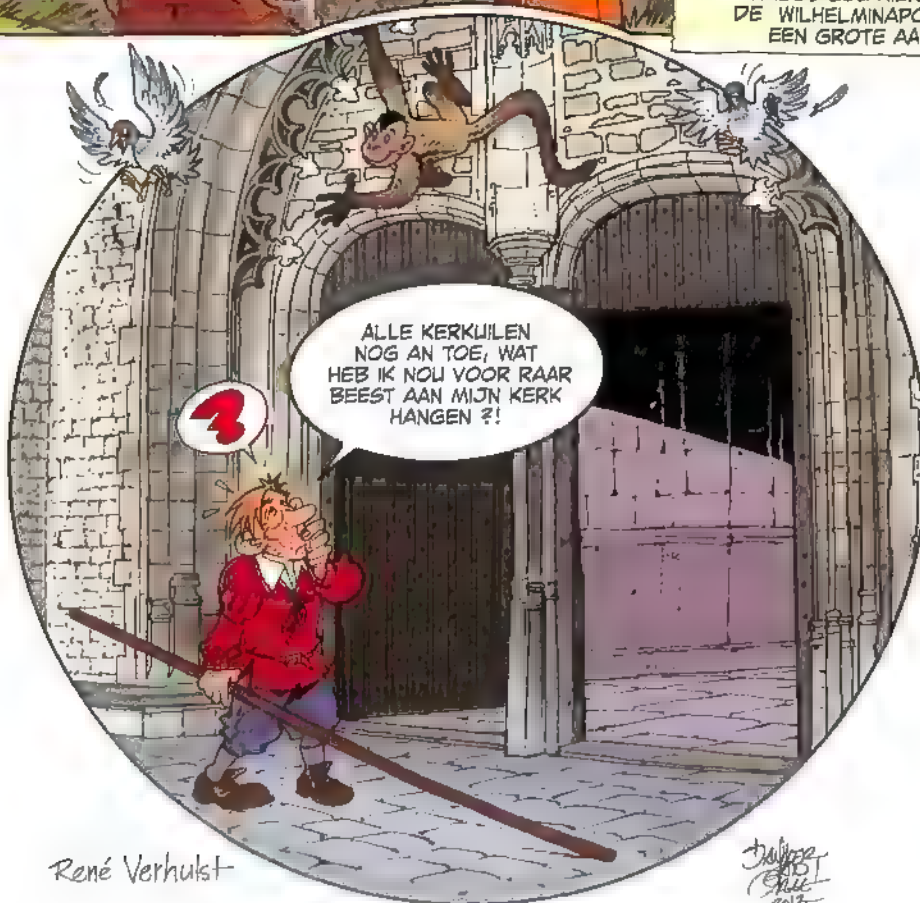

LEKKER!
IK ZIE DAT U HEEL SNEL EEN STUK LICHTER GAAT WORDEN!
DAT IS HELEMAAL GEWELDIG!
WATS

EEN WONDERMIDDEL IS HET! HELPT OVERAL TEGEN, KIESPIJN, KAALHEID, AMPUTATIES... ZELFS TEGEN HET EINDE VAN DE WERELD!
NOU, DOE ER DAN MAAR TWEE!
GETVER, WAT EEN LELIJKERD!
NET DIE MAN VAN JOU!
MOOI HÈ!?
MAM, MAG IK ER OOK ZO ÉÉN?
Dr Zwetzer Wonderelixer
Zelfs de koningin van Sheba gebruikt het
TOK TOK

HÉ WAT LEUK, DAT IS DIE DIKKE ZEESCHUIMER!
KOMT DAT ZIEN!
DIK?
IK BEN HELEMAAL NIET DIK!
VOLSLANK MISSCHIEN!?
ACH PIETER, MAAK JE DAAR TOCH NIET DIK OVER!

NIET DIK!
IK HEB HET WEL WEER GEZIEN. KOM, WE GAAN NAAR HUIS.
VOOR ONS IS ER GEEN PLAATS.
EERST HOREN, ZIEN EN ZWIJGEN. NU OPSTAAN EN WEGWEZEN!
WAF!

HIER LIGT DE TOEKOMST!
ALS ER TEN NOORDEN VAN DE STAD NOG MEER SCHORREN AAN GROEIEN, DAN HEBBEN ZE HIER GOUD IN HANDEN!
IN 1809 ZOU HIER DOOR DROOGLEGGING DE WILHELMINAPOLDER ONTSTAAN, THANS EEN GROTE AARDAPPELPRODUCENT.

ALLE KERKUILEN NOG AN TOE, WAT HEB IK NOU VOOR RAAR BEEST AAN MIJN KERK HANGEN ?!
René Verhulst
2013

Korte verantwoording

De banneling van Tobago heeft echt bestaan. Lucas Pol, afkomstig uit Vlissingen, kwam in 1656 met zijn vrouw Marije naar Goes en zij namen hun intrek in het Oude Man en Vrouwenhuis, dat nog steeds op dezelfde plek aan de Zusterstraat staat. Voor verzorging voor het leven betaalden zij 1.750 Carolusguldens aan de regenten. Zij kwamen uit Tobago, een eiland voor de kust van Venezuela waar een groot aantal Zeeuwen zich als kolonisten gevestigd hadden.
Ook de zeeman Pieter Bollij is gebaseerd op een ware persoon. Hij kwam eveneens uit Vlissingen en verkeerde regelmatig in Goes. Pol en Bollij moeten met hun achtergrond elkaar in het toen relatief kleine Goes (ca 4000 inwoners) zeker gekend hebben. Hun betrokkenheid bij de verovering van de Spaanse zilvervloot is gefantaseerd. Daarentegen was er een Zeeuws eskader bij betrokken en werden de galjoenen vlak onder de kust van Matanzas (het tegenwoordige Cuba) geënterd.

Het verhaal op Tobago is gebaseerd op historische bronnen vooral wat betreft de sociale en economische omstandigheden in die tijd. Ondanks de bloeiende handel (Gouden Eeuw) was dit een gewelddadige tijd met oorlogen en natuurlijk de slavernij. Vooral de schepen werden bevolkt door ruwe klanten, behalve uit de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden vaak afkomstig uit Vlaanderen, Duitsland en wat nu de Baltische staten zijn. Namen als Heusch en ook Gayner kloppen met de geschiedenis. Dat geldt ook voor de gebruikte plantersnamen en die van de slaven. Lucas Pol legt in 1662 voor een Goese notaris een verklaring af over het wanbestuur van Gayner in Tobago. Misschien is het slavenleven iets te mooi gemaakt in het verhaal, maar men dient zich te bedenken dat de kolonisten met hun familie meestal uit noodzaak een plantersbestaan wilden opbouwen en louter al getalsmatig waren gediend met een zo vreedzaam mogelijk samen leven met de slaven. Die laatsten vormden inderdaad eigen kleine gemeenschappen met een markt. Maar het feit blijft, zij waren slaven en hadden geen rechten.

Opmerkelijk is dat zeevaart en handel in die tijd van krediet aan elkaar hingen. De VOC en de WIC worden dan wel de eerste multinationals genoemd, maar er was maar een zeer kleine groep van kooplieden in Nederland die er van profiteerden. Dezelfde groep verhoogde de eigen inkomsten als reders en met kaapvaart. Ambachtslieden en planters leken misschien wel rijk, maar zij waren het niet. Vooral de laatsten namen een enorm risico door zich met hun familie elders te vestigen. Lucas Pol moet het destijds goed gedaan hebben om redelijk vermogend terug te kunnen gaan naar zijn vaderland.

Willem en Anori zijn bedacht evenals de introductie van de aardappel door Pol in Goes en uiteindelijk in de Koninklijke Wilhelminapolder, waar dit nog steeds het belangrijkste product is. De aardappel komt uit Peru en Chili, het Azteekse woord er voor is chi-potati. Het waren de Spanjaarden die in 1536 deze naar Europa brachten. Ook de 'fair trade' suikermolen van Pol is bedacht, maar het had gekund.

Ontfangen den 20 April 1657 de somme van zeventhien hondert en vijftig Car: guld. Als mede de agt dulatons voor de vader etc. Als mede een dosyn servetten 6 [illegible] tin [illegible] gen.

Lucas Pol en syne huijsvrouwe Mayken Claes beyde van Vlissingen, zyn in desen huijse aengenomen en op huyden ingekomen, om voor haer leven onderhouden te worden van eten en drancke, sieck en gesont etc. op de reglementen gemaeckt en noch te maken voor een somme van zeventhien hondert en vijftig Car: guld. te betalen Als mit [illegible] Inkomen: doch soo sij quamen te veranderen ofte sterven voor haer inkomen sullen geven voor yder vyventwintig pondt [illegible]: doch sal haer inkomste [illegible] ontrent [illegible] en [illegible] in desen huijse moeten laten naer haer beyder dood haer bedde met sijn toebehoor [illegible] bedden en camer gereetschap, en mede moeten geven aende vader Moeder en [illegible] Nayster agt dulatons, Als mede ijder een halve dosyn servetten yder een tinne [illegible] gedaen en beyde voornoemde [illegible] met haren vrijen wille en begeren, dat dit [illegible] naergekomen worden. Actum 29 9ber 1656

Onderstont. Lucas Pol

Inschrijving in het Oude Man en Vrouwenhuis van Lucas Pol en Mayken Claes, 29 nov. 1656. (Archief BA, inv.nr. 86, fol. 21)

Het Goese decor van die tijd met de Grote Kerk, de haven, de zoutketen en de markt klopt. Figuren als Smout waren er echt, net als de rondhangende jongeren en de baljuw Danckerts. Hij was in die tijd in een machtsstrijd verwikkeld met het stadsbestuur van Goes. In 1657 werd hij afgezet en heeft in 1658 geprobeerd de burgemeester om te brengen. Een bijna staatsgreep op de Grote Markt.

In de strip zijn een paar kleine verwijzingen naar de Goese historie opgenomen zoals de marskramer Van de Reepe, waar Bollij gom van koopt tegen tegen de buikpijn. Van de Reepe was kort na de Tweede Wereldoorlog een kleermaker die de Perfectalijm uitvond. Dit was de basis voor het huidige bedrijf Bison, dat nog steeds in Goes gevestigd is.

Tenslotte neemt eten en drinken een belangrijke plaats in. De rum uit suiker voor de schepelingen was een middel om het drinken van bedorven water aan boord te voorkomen. En natuurlijk het zeevoedsel. Overdadig in die tijd, want het was genoeg voorhanden. Bij de kreeften die Bollij meeneemt voor zijn latere vriendin Leunken Martens past nog een opmerking. Zeeland en de Oosterschelde zijn nu bijna synoniem voor kreeft. Maar in die tijd nog niet. De oplettende lezer heeft gezien dat het Noorse kreeften waren. Kreeft was niet inheems omdat het dier in klei en zand niet kan overleven. Pas toen door de verre reizen van de compagnieën de houtrot zijn intrede deed en men de dijken moest gaan verstevigen met stenen, vond de kreeft zijn weg in de Delta.

Wereldburgers

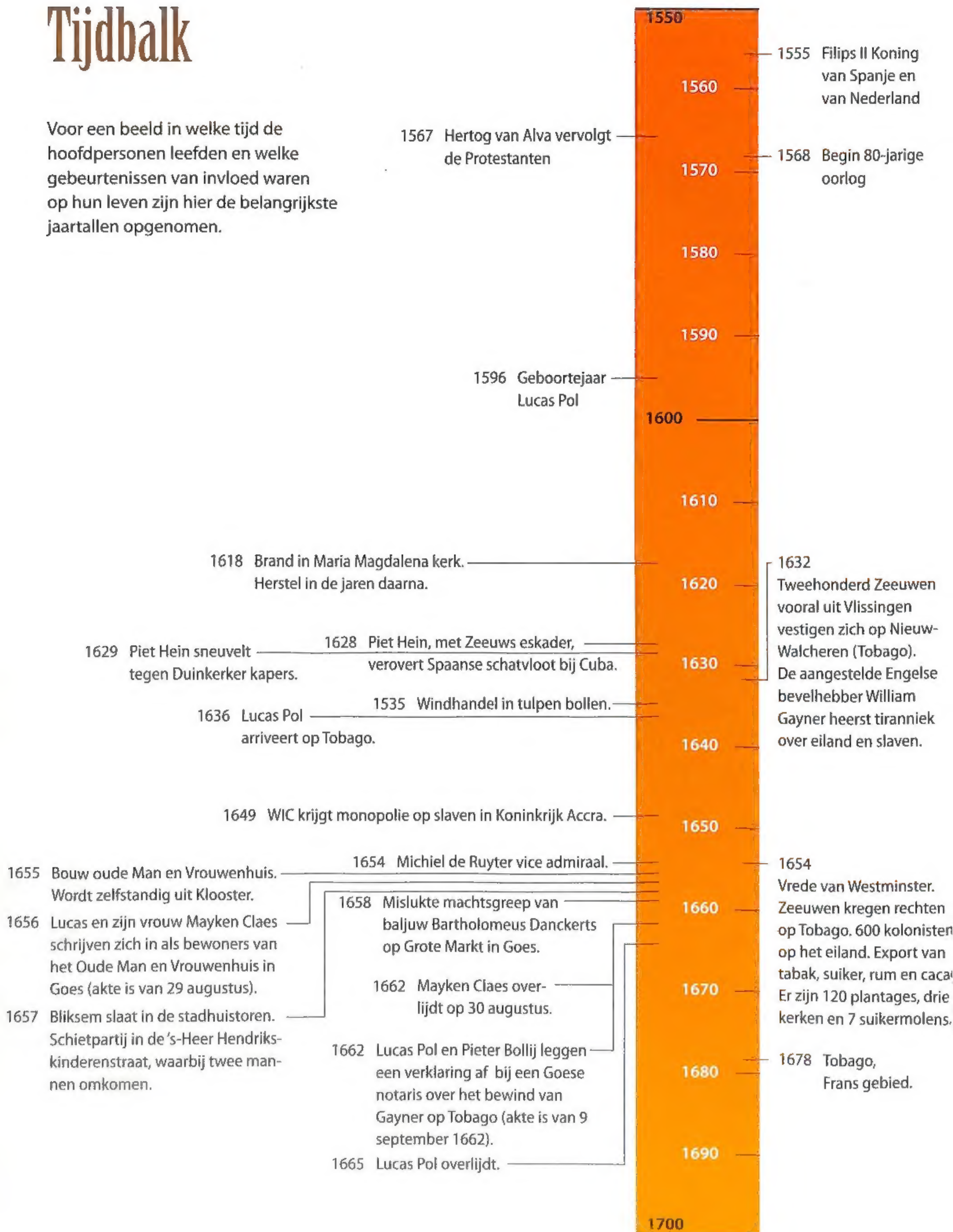
De hoofdpersonen van dit verhaal leefden in de 17e eeuw. In die tijd maakte Zeeland, evenals Holland, een grote bloeiperiode door. Een aantal Zeeuwse handelssteden (zoals Middelburg, Vlissingen, Veere en Zierikzee) speelden een significante rol in de Lage Landen. Middelburg was tot het einde van de 16e eeuw de grootste koopstad van de Noordelijke Nederlanden. Tot en met het derde kwart van de 17e eeuw was het zelfs met 27.000 à 30.000 inwoners de vijfde stad van het land, vóór Den Haag en Utrecht. Goes was een kleinere handelsstad met een goed bereikbare haven, zeker na de kanalisering daarvan in 1650. De zoutindustrie, import van hout, walvisvet, scheepsreparatie en niet te vergeten de grote weekmarkt waren de belangrijkste activiteiten. Aan de haven was sinds 1651 de Noordsche Compagnie gevestigd, die met eigen schepen op Scandinavië voer. Baljuw Danckerts bekleedde een directiefunctie in dit bedrijf.

Lucas Pol en Pieter Bollij waren wereldburgers van hun tijd. Zij spraken hun talen en kenden andere culturen en gewoonten. Van Scandinavië tot in de West. Hun horizon reikte veel verder dan die van hun tijdgenoten. Door hun ervaringen en ook ontberingen elders keken zij ook anders aan tegen de machtsverhoudingen in de stad. Van een schreeuwerige baljuw waren zij dan ook niet bang. Bollij wist dat bier drinken veiliger was dan water en Pol zag al snel de mogelijkheden van de aardappel. Zij moeten door hun kennis van en omgang met andere bevolkingsgroepen ook toleranter zijn geweest dan de doorsnee Goesenaar van die tijd. Die kwam vaak niet verder dan De Bevelanden. Na 1700 was het snel gedaan met de handel. In Zeeland ontwikkelde zich een sterke agrarische economie, waarmee de Zeeuwen er op zichzelf gericht bleven. Had Zeeland zich zoals Amsterdam ontwikkeld, dan hadden we een heel andere geschiedenis gehad.

René Verhulst

Tijdbalk

Voor een beeld in welke tijd de hoofdpersonen leefden en welke gebeurtenissen van invloed waren op hun leven zijn hier de belangrijkste jaartallen opgenomen.

1656. Midden in de Gouden Eeuw. Een tijd van handel en oorlog, ook in de West. Zeeuwse kolonisten hebben zich gevestigd op het eiland Tobago om suiker te verbouwen. De Engelse bevelhebber van het eiland tiranniseert de bevolking en onderdrukt de slaven. Planter Lucas Pol bindt de strijd aan en wordt naar Goes verdreven. Pol en zijn voormalig schipper Pieter Bollij raken daar betrokken bij een complot tegen de burgemeester. Dit spannende verhaal is gebaseerd op ware personen en gebeurtenissen en geeft tevens inzicht in het dagelijks leven van die tijd op Tobago en in Goes.

Foto: Désirée Meulemans

GOES
LATIJNS
AMERIKA
2013

Uitgeverij
Het Paard van Troje

Danker Jan Oreel (Breda, 1962) Illustrator en striptekenaar. Maakte strips over de geschiedenis van Zeeland en Brabant. Tekende van het stripblad EPPO *'De koffers van Raz Fadraz'.* Daarnaast illustreerde hij bijna 100 boeken.

René Verhulst (Kapelle1960), is burgemeester van Goes. Schreef meerdere verhalen en boeken waaronder de Stadhuisserie over de Utrechtse politiek.

ISBN 978-907193719-4

